2008RGW74bijlage

Verslag ruimtelijk beleid 2007

Jaarrapportage MAP-Streekplan

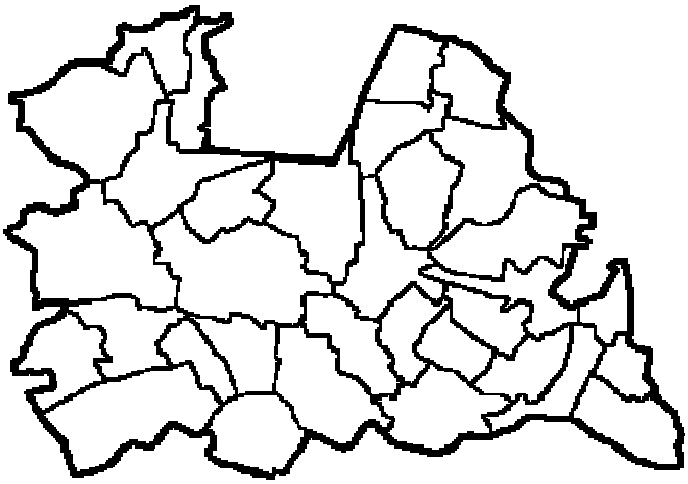

Provincie Utrecht
Afdeling Ruimte, team SRO

Inhoudsopgave

1 Thematisch ruimtelijk beleid 4
1.1 Thematische acties MAP Streekplan 2005-2007 4
1.2 Grondbeleid 21
1.3 Ecologische Hoofdstructuur (EHS) 21
1.4 Recreatief Groen 22
1.5 Infrastructuur 23
1.6 Wonen 23
1.7 Werken 25
1.8 Windenergie 26
1.9 Baggerspeciedepot Zevenhuizen 26
1.10 Nationale Landschappen 26
1.11 Visie en activiteitenprogramma Platteland in Ontwikkeling 27
1.12 Agenda Natuur 27
1.13 Foerageergebieden ganzen 27
1.14 Klimaat 27
1.15 Natura 2000 28
2 Gebiedsgericht beleid/ projecten 29
2.1 Meerjaren Actie Programma (MAP-streekplan 2005-2007) 29
2.2 NV Utrecht en programma Randstad Urgent 33
2.3 Agenda Vitaal Platteland (AVP) 35
2.4 Reconstructie Gelderse Vallei 36
2.5 Groene Hart 36
2.6 Nieuwe Hollandse Waterlinie 37
2.7 De Venen 38
2.8 Hart van de Heuvelrug 39
2.9 Knelpuntennota Zuidoost Utrecht 40
2.10 Driebergen Zeist 41
2.11 Vechtstreek 41
3 Gemeentelijk ruimtelijk beleid 42
3.1 Bestemmings- en bouwplannen 42
3.2 Doorwerking beleid 42
3.3 Circulaire artikel 19 43
4 Overige thema's 44
4.1 Juridisch 44
4.2 Overleg Commissie Ruimte, Groen en Wonen 44
4.3 Overleg Provinciale Planologische Commissie (PPC) 47
4.4 Eo Wijersstichting 47
5 Gebruikte afkortingen 49

Inleiding

Net zoals voorgaande jaren wordt ook dit jaar het Verslag ruimtelijk beleid gecombineerd met de rapportage Meerjaren Actie Programma (MAP-Streekplan 2005-2007). Samen bieden ze een overzicht van het door de provincie Utrecht gevoerde ruimtelijk beleid in 2007. De rapportage van het MAP-Streekplan is dit jaar overigens uitgebreider dan voorgaande jaren omdat het het eindverslag betreft.

Dit verslag bestaat uit vier delen. Allereerst wordt in hoofdstuk 2 het thematisch ruimtelijk beleid behandeld. In dit hoofdstuk worden, in paragraaf 2.1, tevens de thematische acties van het MAP-Streekplan in een schema uiteengezet. Andere thema's komen aan de orde in paragraaf 2.2 t/m 2.11. Dit wordt in hoofdstuk 3 gevolgd door een beschrijving van het gebiedsgerichte beleid en gebiedsgerichte projecten. Deze spitsten zich toe op specifieke gebieden en ontwikkelingen binnen onze provincie. In dit hoofdstuk worden onder andere de strategische uitvoeringsprojecten uit het MAP-Streekplan besproken. Hierna volgt een samenvatting van het beleid dat de uitvoering van de provinciale taken ten aanzien van ruimtelijk beleid van de gemeenten beschrijft.
Tot slot worden in het laatste deel de overige aspecten behandeld: een overzicht van juridische ontwikkelingen, het overleg van de Statencommissie Ruimte en Groen (REG)/ Ruimte, Groen en Water (RGW), het overleg met de Provinciale Planologische Commissie en de Eo Wijers stichting.

In het voorjaar van 2007 zijn de nieuwe Provinciale Staten gekozen, waarna een nieuw college is gevormd. Het coalitieakkoord en het daaropvolgende collegeprogramma kenmerken zich door aandacht voor duurzaamheid en kwaliteit. Het richten van de provinciale pijlen op het versterken van de bijzondere eigenschappen van de Utrechtse omgeving en het aanpakken van problemen, is van invloed op de manier waarop het ruimtelijk beleid haar focus richt. Een goed voorbeeld is de Samenwerkingsagenda die veel ruimtelijk relevante projecten bevat. Alles overziend kan men stellen het beleidsterrein Ruimtelijke Ontwikkeling nadrukkelijk deel uitmaakt van de 'core-business' van de provincie.

In het jaar 2007 heeft het provinciaal bestuur de nodige voorbereidingen getroffen voor de nieuwe Wet ruimtelijke ordening die 1 juli 2008 van kracht zal zijn. Deze wet is fundamenteel anders dan de huidige wet en in 2007 zijn sturingsfilosofie, werkwijze en juridische instrumenten geanalyseerd om de omzetting van streekplan naar structuurvisie voor te bereiden.
Het afgelopen jaar is tevens het laatste jaar van het MAP-Streekplan 2005-2007. In de beschrijving van de thematische acties wordt daarom duidelijk aangegeven wat uiteindelijk de stand van zaken rond de actie is: óf zij is afgerond, óf opgenomen in de opvolger van het MAP, óf geborgd in bestaand provinciaal beleid.
Van de grote MAP-projecten wordt uitvoeriger verslag gedaan en aangegeven hoe zij in de toekomst geborgd zijn. Het MAP-Streekplan wordt opgevolgd door het Ruimtelijk Actie Programma 2008-2011.
Verder heeft de provincie wederom veel energie gestoken in het toepasbaar maken van het strategisch beleid. Bijvoorbeeld met de streekplanuitwerking Nationale Landschappen, waarin de begrenzing en de kernkwaliteiten per Nationaal Landschap concreter zijn gemaakt.

Noemenswaardig voor de lange termijn is de Ontwikkelingsvisie 2015-2030 van de NV Utrecht. In 2007 is verder gewerkt aan diverse gebiedsverkenningen en sectorale uitwerkingen. Aan het eind van het jaar kon de voorlopige eerste inschatting gemaakt worden dat de binnenstedelijke mogelijkheden groter zijn dan gedacht en dat het waarschijnlijk niet nodig is een forse nieuwe bouwlocatie te ontwikkelen.

Met dit verslag voldoen Gedeputeerde Staten aan haar wettelijke verplichting verantwoording af te leggen aan Provinciale Staten over het gevoerde ruimtelijk beleid (WRO, artikel 4).

1 Thematisch ruimtelijk beleid

1.1 Thematische acties MAP Streekplan 2005-2007

Het Meerjarenactieprogramma streekplan (MAP-streekplan) bestaat uit vijf strategische uitvoeringsprojecten en 37 acties. Hieronder worden de thematische acties met bijbehorende resultaten beschreven met een toelichting. Per actie is aangegeven of zij is afgerond, of opgenomen in de opvolger van het MAP (het Ruimtelijk Actie Programma) of geborgd in bestaand provinciaal beleid. In de actielijst van het RAP worden enkel acties opgenomen die niet zijn afgerond en niet elders in de organisatie geborgd worden. De ontwikkelingen binnen de uitvoeringsprojecten van het MAP streekplan worden apart behandeld in paragraaf 2.1, omdat deze vallen onder gebiedsgerichte ruimtelijk beleid.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
1. Wateropgave Bethunepolder (4.2 en 9.1)	Het nader onderzoeken van de waterhuishoudkundige opgave in Bethunepolder. Afhankelijk van de uitkomst moeten zo nodig alternatieven worden gezocht voor de drinkwaterfunctie van dit gebied. Na het onderzoek moet een besluit worden genomen over eventuele waterberging. Zo nodig vindt een verdere verankering van de wateropgave plaats via een uitwerkingsplan of een partiële herziening van het streekplan.	Planologische verankering geborgd in toepassing Wro (thematische structuurvisie).	Provincie, Hoogheemraadschap AGV en de gemeente Amsterdam hebben gezamenlijk onderzoek uitgevoerd naar de aard en omvang van de wateropgave. Het onderzoek is in 2006 afgerond. Hoogheemraadschap AGV heeft de provincie eind 2006 schriftelijk meegedeeld dat voor de Bethunepolder geen grootschalige waterberging nodig is. Wel is een (beperkte) waterberging van circa 120 ha nabij de Molenpolder noodzakelijk. Dit kan mogelijk worden gecombineerd met nieuwe natuur in het kader van de Westelijke Natte As. Als hierover meer duidelijkheid is, kan verdere verankering in het streekplan plaatsvinden.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
2. Wateropgave Hollandsche IJssel/Oude Rijn (4.2 en 12.1)	Het nader onderzoeken van de waterhuishoudkundige opgave in het gebied Hollandsche IJssel/Oude Rijn. Afhankelijk van de uitkomst, wordt zo nodig zorg gedragen voor een passende planologische verankering.	Afgerond.	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden heeft in 2006 een onderzoek afgerond naar aard en omvang van de wateropgave, inclusief enkele potentiële oplossingsrichtingen. Het Hoogheemraadschap heeft de provincie eind 2006 schriftelijk meegedeeld dat hier geen grootschalige waterberging nodig is. Er kan worden volstaan met technische maatregelen en kleinschalige ruimtelijke maatregelen. Gezien deze uitkomst is geen verdere verankering in het streekplan nodig; wel zijn de gemeenten en andere belanghebbenden middels een brief van de provincie in de eerste helft van 2007 op de hoogte gesteld van de resultaten.
3. Wateropgave in / rondom stad Utrecht (4.2 en 9.1)	Het nader onderzoeken van de wateropgave in/rondom de gemeente Utrecht. Afhankelijk van de uitkomst, wordt zo nodig zorg gedragen voor een passende planologische verankering.	Afgerond.	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden heeft in 2006 een onderzoek afgerond naar de aard en omvang van de wateropgave, inclusief enkele potentiële oplossingsrichtingen. Het Hoogheemraadschap heeft de provincie eind 2006 schriftelijk meegedeeld dat voor de wateropgave geen grootschalige waterberging nodig is. Er kan worden volstaan met technische maatregelen en kleinschalige ruimtelijke maatregelen. Gezien deze uitkomst is geen verdere verankering in het streekplan nodig; wel zijn de gemeenten en andere belanghebbenden middels een brief van de provincie in de eerste helft van 2007 op de hoogte gesteld van de resultaten.
4. Wateropgave Broekzijdsche polder (4.2 en 12.1)	Het nader onderzoeken van de wateropgave in Broekzijdsche polder. Afhankelijk van de uitkomst, wordt zo nodig zorg gedragen voor een passende planologische verankering.	Afgerond.	Het Hoogheemraadschap AGV heeft het onderzoek in 2005 afgerond. Zij heeft vervolgens de provincie eind 2006 schriftelijk meegedeeld dat voor de Broekzijdsche polder geen grootschalige ruimtelijke maatregelen nodig zijn. Gezien deze uitkomst is geen verdere verankering in het streekplan nodig; wel zijn de gemeenten en andere belanghebbenden middels een brief van de provincie in de eerste helft van 2007 op de hoogte gesteld van de resultaten.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
5. Veiligheidsvisie Baarn e.o. (4.2 en 8.1)	Het opstellen van een visie met concrete maatregelen over de wijze waarop de buitendijks gelegen delen van de bestaande en nieuwe bebouwing in Baarn en Amersfoort kunnen voldoen aan de veiligheidsnormen met betrekking tot de risico's voor overstroming vanuit het Markermeer en het Eemmeer.	Afgerond.	De beleidslijn 'Buitendijks meren en delta's' zou in 2005 door het Rijk worden vastgesteld. Dit zou de basis voor de Veiligheidsvisie worden. Omdat de beleidslijn in 2007 echter nog steeds niet is vastgesteld door het Rijk, is besloten om niet meer op de beleidslijn te wachten. Voor Eemdal, Baarn en Amersfoort wordt nu via andere besluitvormingstrajecten oplossing geboden voor de waterveiligheidsproblematiek (Eemdal: Verordening regionale waterkering Gelderse Vallei, Amersfoort: MER Zuidelijke Randmeren). Voor de Noordschil van Baarn heeft de provincie overstromingsberekeningen uitgevoerd en mede via diverse overleggen tussen gemeente, waterschap, Rijkswaterstaat en provincie wordt de veiligheidsvisie voor de Noordschil ontwikkeld.
6. Onderzoek tegengaan verzilting (4.2)	Het onderzoeken van de noodzaak van de aanleg van zoetwaterreservoirs of aanvoerroutes van zoet water, met als doel het tegengaan van verzilting.	Afgerond.	Het onderzoek is in opdracht van Rijkswaterstaat met de betrokken waterschappen en provincies al in 2005 afgerond. Uitkomst van het onderzoek is dat de kosten-batenverhouding van ruimtelijke maatregelen ongunstig is en ruimtelijke maatregelen daardoor niet in beeld zijn.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
7. Stichtse Lijn (5.3)	Het onderzoeken van het tracé van de Stichtse Lijn en van de vorm van openbaar vervoer.	Geborgd in integrale pakketstudies, studie driehoek Amersfoort-Hilversum-Utrecht.	De actie "Stichtse lijn" is onderdeel geworden van de planstudies infrastructuur die met het rijk zijn overeengekomen (integrale Pakketstudies). Eén van de studies heeft betrekking op de driehoek Amersfoort-Hilversum-Utrecht, waarbij de as vanuit Utrecht doorloopt tot Almere. Deze integrale afweging houdt ook rekening met het openbaar vervoer. Onder meer via het traject van de Pakketstudies zal de provincie het belang van een passende openbaarvervoer verbinding tussen Utrecht en Almere, al dat niet in de vorm van een Stichts lijn, inbrengen. Dit in relatie tot de schaalsprong Almere (termijn 2030) omdat in NV Utrecht verband is gesteld dat een deel van de woningbouwopgave (15.000 woningen) zal worden gerealiseerd in Flevoland. De minister heeft in een brief aan de Tweede Kamer het volgende aangegeven:"(…) gekeken wordt hoe het vervoer zich op de vier corridors uit de Landelijke Markt- en Capaciteitsanalyse Spoor ook na 2020 ontwikkelt. De regio zal betrokken worden bij de programmatische uitwerking waarbij ook wordt gekeken naar de verbinding Almere-Utrecht in relatie tot de schaalsprong Almere en de daarbij behorende tijdshorizon 2030". *Meer informatie over de pakketstudies is te lezen in paragraaf 1.5*.
8. Lage Weide (5.4)	Herstructurering en versterking van het multimodale karakter van het bedrijventerrein Lage Weide. Daarbij moet tevens rekening worden gehouden met de milieueffecten op omliggende woongebieden.	Loopt door als thematische actie van het RAP (onder voorbehoud van vaststelling).	In 2007 is de gemeente Utrecht, onder meer met provinciale subsidie, gestart met de herstructurering van Lage Weide. De uitvoering zal 4 jaar in beslag nemen. Voor het uitdiepen van de havens zoekt de gemeenten naar aanvullende financiële middelen. De havens zijn belangrijk voor het behoud van het multimodale karakter van Lage Weide.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
9. Kennisteam werklocaties / voorbeeldprojecten zorgvuldig ruimtegebruik (6.1, 6.2 en 6.5)	Het Kennisteam werklocaties bestaat uit vertegenwoordigers van de beleidsterreinen ruimtelijke ordening, economie, milieu en verkeer. Het Kennisteam zal: • aanspreekpunt zijn voor diverse onderwerpen met betrekking tot bedrijventerreinen (zoals het locatiebeleid, de bereikbaarheid, intensivering, duurzaamheid, milieu en aanpak van herstructurering) en vragen op het gebied van de detailhandel; • betrokken zijn bij de monitoring van de uitvoering van het provinciale programma bedrijventerreinen; • een rol gaan vervullen in het kader van de mobiliteitstoets en de monitoring van de uitvoering van het provinciale programma bedrijventerreinen; • algemeen aanspreekpunt zijn voor vragen met betrekking tot zorgvuldig ruimtegebruik. Ook is het Kennisteam verantwoordelijk voor het ontwikkelen van enkele voorbeeldprojecten op het gebied van zorgvuldig ruimtegebruik.	Opgenomen als project in het RAP (onder voorbehoud van vaststelling).	Op 14 maart 2006 is het Kennisteam werklocaties ingesteld als actie van het MAP-streekplan 2005-2007. Het Kennisteam functioneert als een centrale ingang (één loket) waar gemeenten - al in een vroeg stadium - met hun vragen terecht kunnen over plannen voor de ontwikkeling van werklocaties. De afgelopen twee jaar is een goed lopend team opgezet. Gemeenten staan positief tegenover het team en maken er in toenemende mate gebruik van. In een evaluerende enquête hebben zij aangegeven hier ook de komende jaren behoefte aan te hebben. De actie is dan ook als project in het nieuwe RAP opgenomen. In 2007 is het kennisteam onder meer gevraagd mee te denken bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen en de revitalisering en herinrichting van bedrijventerreinen. Begin 2007 heeft een informatieve bijeenkomst met de Utrechtse gemeenten plaatsgevonden over het advies van de VROM-raad met betrekking tot de ontwikkeling van werklandschappen en de provinciale publicatie over architectuur op bedrijfsterreinen. Begin 2008 vindt er een bijeenkomst met de gemeenten plaats over de ontwikkeling van Groene werklandschappen. In 2007 is verder de nauw met het Kennisteam verbonden Adviescommissie Detailhandel ingesteld. Deze (deels externe) adviescommissie adviseert gemeenten over detailhandelsplannen met een regionale dimensie. Tot slot is er een kennisbank ontwikkeld. Op de kennisbank is economisch relevante informatie opgenomen, waar de gemeenten gebruik van kunnen maken. De kennisbank is te raadplegen op de provinciale website.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
10. Milieukwaliteitprofielen (6.2)	Het opstellen van gebiedsgerichte Milieukwaliteitprofielen, waarbij de differentiatie van de milieukwaliteit naar type gebied centraal staat. De milieukwaliteitprofielen zijn bouwstenen voor ruimtelijke plannen.	Afgerond.	In 2007 hebben een groot aantal gemeenten, met name in zuidoost Utrecht, gekozen voor een gebiedsgerichte benadering bij de ontwikkeling van de gemeentelijke milieubeleidsplannen. Daarbij worden de milieukwaliteitsprofielen als basis gehanteerd. Bij verschillende concrete ruimtelijke plannen is gebruik gemaakt van de milieukwaliteitsprofielen om milieu gebiedsvisies tot stand te brengen. Door de provincie is in 2007, onder andere op basis van het provinciale woningbouwprogramma, een start gemaakt met het opstellen van een werkprogramma met kansrijke projecten voor toepassing van de milieukwaliteitsprofielen. Dit programma wordt in overleg met de gemeenten opgesteld en zal begin 2008 worden afgerond. Op basis van dit programma zullen gemeenten door de provincie worden ondersteund om de milieukwaliteitsprofielen bij de gebiedsontwikkeling toe te passen.
11. Uitvoeringsplan leefbaarheid kleine kernen (6.4)	Het inzetten van ontwikkelingstrajecten met (nader te bepalen) gemeenten ter vergroting van de leefbaarheid. Deze aanpak is vastgelegd in het al vastgestelde Uitvoeringsplan leefbaarheid kleine kernen.	Geborgd in het uitvoeringsplan leefbaarheid kleine kernen dd mei 2006 met aanvulling dd mei 2007.	PS hebben in mei 2006 het Totaalplan leefbaarheid kleine kernen vastgesteld, waarmee ruim 20 concrete projecten in uitvoering zijn genomen. PS hebben in mei 2007 bij een tussenevaluatie vastgesteld dat de projecten veelbelovend zijn, maar veel tijd kosten. Enkele projecten zijn daarbij toegevoegd. Er zijn nu 26 projecten in dorpen in zeventien gemeenten. Met vrijwel alle betrokken gemeenten is inmiddels een convenant opgesteld waarin de afspraken en verplichtingen zijn vastgelegd. De uitvoering zal doorlopen tot 2010. Jaarlijks zal aan PS worden gerapporteerd over de voortgang van de projecten.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
12. Vastleggen bundelingsgebied (6.4)	Het begrenzen van het bundelingsgebied in de provincie Utrecht uit de Nota Ruimte, waarna deze begrenzing wordt vastgelegd middels een uitwerkingsplan van het streekplan.	Afgerond.	De Nota Ruimte heeft het bundelingsgebied voor verstedelijking in de provincie Utrecht indicatief aangegeven. Het percentage woningen daarbinnen dient minimaal gelijk te blijven. Dit is verwerkt in het Streekplan: het accent van verstedelijking ligt duidelijk op de stadsgewesten Utrecht en Amersfoort (incl. binnenstedelijke opgave). Via krappe rode contouren daarbuiten is geborgd dat het aandeel woningen binnen de stadsgewesten minimaal gelijk blijven. De ambities van rijk en provincie liggen dus volledig in elkaars verlengde. Beleidsoriëntaties voor de periode ná 2015 (Ontwikkelingsvisie NV Utrecht), gecombineerd met het Coalitieakkoord en het Collegeprogramma 2007-2011, wijst op continuering van dit beleid. De nadruk op binnenstedelijk bouwen binnen de steden Utrecht en Amersfoort neemt zelfs toe. Gesteld kan worden dat het uitwerkingsplan voor Nationale Landschappen (vaststelling voorjaar 2008) de cóntramal van het bundelingsgebied sterker verankert. Daarom is er geen beleidsmatige behoefte aan nadere vastlegging van het bundelingsgebied in een uitwerkingsplan van het Streekplan.
13. Monitoring voortgang programma woningbouw (6.4 en 14.5)	Het monitoren van de voortgang van de uitvoering van het woningbouwprogramma. Als er vertraging optreedt bij de uitvoering van het woningbouwprogramma, dan zal vroegtijdig in overleg met de betrokken partijen worden bepaald welke acties (variërend van opheffen oorzaken vertraging tot aanduiden extra locaties) moeten worden ondernomen.	Geborgd in verslag ruimtelijk beleid.	Met ingang van 2006 is jaarlijks twee maal gerapporteerd over de voortgang van de woningbouw. Op basis van de rapportages wordt zo nodig aanvullende actie voorgesteld. Daarbij speelt het Aanjaagteam woningbouw een belangrijke rol. In het kader van de afronding van de uitvoering van het Plan van Aanpak van de PS-Commissie Onderzoek Bouwstagnatie (1e helft 2008) wordt bezien of één danwel twee maal per jaar gerapporteerd wordt. *Meer informatie over Monitoring voortgang programma woningbouw en de Commissie Onderzoek Bouwstagnatie is te lezen in paragraaf 1.6.*

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
14. Woonmilieu- en woningdifferentiatie per streekplan-deelgebied (6.4)	Het maken van afspraken met de vier streekplandeelgebieden over de gewenste woonmilieu- en woningdifferentiatie en woontypen (onder andere sociale woningbouw) per streekplandeelgebied. Bij de afstemming van woonmilieus, zal ook de vraag op basis van het Programma Wonen, Zorg en Welzijn worden betrokken.	Geborgd in op te stellen programma Wel Thuis 2.	In 2006 is een bestuurlijke overeenkomst gesloten met het stadsgewest Amersfoort. In 2006 is gestart met de voorbereiding van afspraken over te bouwen woningen in West-Utrecht. Het was de bedoeling om in 2006 ook met de regio Zuidoost in gesprek te gaan. De eerste signalen waren dat beide gebieden niet overtuigd zijn van nut en noodzaak. Inmiddels is het accent van het provinciale beleid verlegd naar het meer direct aanjagen van de woningbouw. In 2008 zal worden bezien of de activiteiten in deze twee regio's weer moeten worden opgepakt en in welke vorm dat zou moeten gebeuren. Over de vraag op basis van het programma Wel Thuis (Wonen, Welzijn en Zorg) zijn c.q. worden in elk geval wel afspraken gemaakt. In het Stadsgewest Utrecht heeft afstemming plaatsgevonden in het kader van de uitvoeringsafspraken van het Regionaal Structuur Plan door het BRU.
15. Woon-, zorg- en welzijnsvoorzieningen (6.4)	Het onderzoeken van vraag en aanbod van woningen met zorg- en welzijnsvoorzieningen, onder andere als gevolg van vergrijzing, per regio. Op basis van dit onderzoek worden vervolgens bestuurlijke overeenkomsten gesloten over de realisatie van dit type woningen en voorzieningen.	Geborgd in op te stellen programma Wel Thuis-2**.**	In 2005 is in het Gewest Eemland een bestuurlijke 'Overeenkomst Wonen, Welzijn en Zorg' ondertekend. Voor West-Utrecht is dat in 2006 gebeurd. BRU en provincie zijn gezamenlijk opdrachtgever voor een dergelijk traject in het BRU-gebied. De eerste verkenningsfase van dit project is eind 2006 afgerond. In het 4e kwartaal 2007 is, na enige vertraging door twijfel bij enkele partijen aan de meerwaarde van regionale afspraken, een doorstart gemaakt. Er wordt gestreefd naar een afronding voor de zomer van 2008. In 2008 zal hiermee zo mogelijk ook in de regio Zuidoost Utrecht worden gestart.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
16. Inventarisatie tekort woonwagens (6.4)	Het inventariseren van het tekort aan woonwagens per streekplandeelgebied. Op basis van de inventarisatie wordt ingezet op afspraken in regionaal verband (voor het stadsgewest is het BRU primair verantwoordelijk).	Afgerond.	Voor het Gewest Eemland is het tekort geïnventariseerd. De gemeenten hebben aangegeven dat zij elk verantwoordelijk zijn voor de huisvesting van bewoners van een woonwagen in de eigen gemeente. Ook in West-Utrecht en Zuidoost-Utrecht is dat het gangbare beleid. Het bieden van woonruimte aan deze categorie woonruimtevragers is, met de afschaffing van de Woonwagenwet (1998), onderdeel van het generiek woonbeleid geworden. Het is aan gemeenten om te beoordelen of de vraag naar een woonwagenstandplaats moet en kan worden gehonoreerd of dat een woning wordt aangeboden. Er is tot nu toe geen aanleiding voor de provincie om te interveniëren.
17. Monitoring voortgang programma kantoren en bedrijventerreinen (6.1, 6.5 en 14.5)	Het monitoren van de uitvoering van het programma voor kantoren en bedrijventerreinen. Naast de bestaande jaarlijkse IBIS monitoring, wordt ook regelmatig voortgangsoverleg met de vier regio's gehouden en de ruimtewinst op nieuwe bedrijventerreinen in beeld gebracht (in nauwe samenwerking met het Kennisteam werklocaties). Als uit de monitoring blijkt dat vertraging optreedt, dan gaat de provincie in overleg bepalen welke acties noodzakelijk zijn om de vertragingen op te heffen (zonodig aanwijzen van nieuwe locaties).	Geborgd in verslag ruimtelijk beleid.	Om inzicht te krijgen in de uitgifte van bedrijventerreinen en kantoren is in 2007 de jaarlijkse IBIS- enquête gehouden onder de gemeenten. In 2006 is ook een onderzoek gestart naar de monitoring van de ruimtewinst en in 2007 zijn de resultaten van de eerste ruimtemeter beschikbaar gekomen Het monitoringsonderzoek zal jaarlijks worden uitgevoerd, de ruimtemeter één keer per 2 á 3 jaar. Een mogelijke aanpassing van het programma vindt voor het eerst in 2010 plaats.
18. Stiltegebied Den Treek (7.3)	Het nader onderzoeken van de mogelijkheid om een nieuw stiltegebied in te stellen bij Den Treek.	Is geborgd in provinciaal milieubeleidsplan.	In 2007 heeft overleg plaatsgevonden met de gemeenten Leusden en Woudenberg, de betrokken landgoederen en de agrarische sector over de wenselijkheid en haalbaarheid van een stiltegebied. Alle partijen erkennen de akoestische kwaliteit van het gebied. De provincie gaat nog na of er bedreigingen zijn die door aanwijzing van een stiltegebied voorkomen kunnen worden. Begin 2008 zullen GS hierover beslissen.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
19. Actieplan Landschap (7.4)	Het opstellen van een Actieplan Landschap, waarmee invulling wordt gegeven aan de ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie. Het Actieplan zal (deels) bestaan uit concrete uitvoeringsprojecten.	Afgerond	Met het Actieplan Landschap is eind 2005 gestart. In het Actieplan zijn doelen, ambities en concrete projecten opgenomen waaraan de provinciale landschapsarchitecten bijdragen. Het Actieplan Landschap heet "Landschap in Ontwikkeling" en is in het eerste kwartaal van 2007 vastgesteld door GS, waarna het is aangeboden aan PS. Begin 2008 wordt de top 7-projectenlijst geëvalueerd en geactualiseerd. Ook is er vanuit PS gevraagd om afstemming met het uitvoeringsprogramma voor de Agenda Natuur.
20. Uitwerking Nationale Landschappen (7.4)	Het opstellen van gebiedsprogramma's voor de Nationale Landschappen die in de provincie Utrecht liggen, en het vastleggen van de begrenzing van deze Nationale Landschappen. Het gaat om de volgende gebieden: Nieuwe Hollandse Waterlinie, Stelling van Amsterdam, Rivierengebied, Arkemheen-Eemland. Van het Groene Hart is de begrenzing al bekend. Alle genoemde landschappen zijn provinciegrens overschrijdend.	Ruimtelijke uitwerking is onderdeel van project "kwaliteit nationale en provinciale landschappen" van het RAP (onder voorbehoud van vaststelling).	In 2007 zijn door de stuurgroepen uit het gebied de visies voor Arkemheen-Eemland en Kromme Rijn-gebied afgerond. Medio 2007 is begonnen met het opstellen van een ontwerp-streekplanuitwerkingsplan, waarbij de gebiedsvisies hebben gefungeerd als belangrijke bouwstenen. De definitieve vaststelling van het uitwerkingsplan door GS staat gepland voor eind maart 2008. Het uitwerkingsplan heeft nog een globaal karakter. Zowel binnen het uitvoeringstraject van het AVP als van het Ruimtelijk Actieprogramma Streekplan (RAP) zullen de kernkwaliteiten en hoe daarmee om te gaan nader geconcretiseerd worden. *Meer informatie over de uitwerking Nationale Landschappen is te lezen in paragraaf 1.10 en in paragraaf 2.5 met betrekking tot het Groene Hart.*
21. Uitwerking provinciaal landschap Utrechtse Heuvelrug (7.4)	Het opstellen van een gebiedsprogramma voor de Utrechtse Heuvelrug als provinciaal landschap. Zonodig wordt een en ander vastgelegd in een uitwerkingsplan.	Uitwerking is onderdeel van project "kwaliteit nationale en provinciale landschappen" van het RAP (onder voorbehoud van vaststelling).	Binnen de Agenda Vitaal Platteland is medio 2007 voor het deelgebied Utrechtse Heuvelrug gestart met een verkenning om te peilen wat de bestuurlijk de interesse is voor het ontwikkelen van een gezamenlijke ontwikkelingsvisie. Daarin wordt ook onderzocht wat de interesse is voor de vorming van een Provinciaal Landschap. Afhankelijk van de uitkomst van deze verkenning zal er een uitwerkingsplan gemaakt kunnen worden.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
22. Robuuste verbindingszone Westelijke Natte As (7.5)	Het concreet begrenzen van de EHS in het Utrechtse deel van robuuste verbindingszone: de Westelijke Natte As. Vervolgens wordt deze concrete begrenzing vastgelegd in een Uitwerkingsplan van het streekplan (zoveel mogelijk gezamenlijk met de andere robuuste verbindingszones).	Planologische verankering geborgd in toepassing Wro (thematische structuurvisie).	In 2007 is het Herijkt Plan de Venen vastgesteld. Als uitwerking is een gebiedsproces gestart voor begrenzing in het deelgebied Groot Wilnis-Vinkeveen. In het kader van de Gebiedsvisie Vechtstreek is de tracékeuze voor de Natte As in de Vechtstreek geagendeerd. Beide processen zullen in de loop van 2008 tot keuzes leiden op grond waarvan de begrenzing en uitvoering vanaf 2008-2009 zal plaatsvinden. *Meer informatie over de robuuste verbindingszone Westelijke Natte As is te lezen in paragraaf 1.3.*
23.Robuuste verbindingszones Veluwe – Utrechtse Heuvelrug (7.5)	Het concreet begrenzen van de EHS in het Utrechtse deel van de twee robuuste verbindingszones tussen de Veluwe en de Heuvelrug. Vervolgens wordt deze concrete begrenzing vastgelegd in een Uitwerkingsplan van het streekplan (zoveel mogelijk gezamenlijk met de andere robuuste verbindingszones).	Planologische verankering geborgd in toepassing Wro (thematische structuurvisie).	In januari 2007 is het in het Natuurgebiedsplan Gelderse Vallei de begrenzing van de robuuste verbindingszone vastgesteld. In dit Natuurgebiedsplan is 505 ha nieuwe natuur begrensd voor deze robuuste verbinding. Voor 145 ha wordt in overleg met de Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei (SVGV) nog een nadere invulling gezocht. De verankering hiervan zal in toekomstige structuurvisie(s) meegenomen moeten worden.
24. Begrenzing robuuste verbindingszone Nieuwe Hollandse Waterlinie (7.5)	Het concreet begrenzen van de EHS in het Utrechtse deel van robuuste verbindingszone Nieuwe Hollandse Waterlinie. Vervolgens wordt deze concrete begrenzing vastgelegd in een uitwerkingsplan van het streekplan (zoveel mogelijk gezamenlijk met de andere robuuste verbindingszones).	Planologische verankering geborgd in toepassing Wro (thematische structuurvisie).	De robuuste verbindingszone Nieuwe Hollandse Waterlinie zal naar verwachting in 2008 begrensd worden. *Meer over de Nieuwe Hollandse Waterlinie is te lezen paragraaf 1.10.*

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
25. WAV-besluit (7.5 en 7.6)	Het door GS vaststellen van de voor verzuring gevoelige delen van de EHS in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (de 'zuurkaart').	Geborgd in procedure voor PS besluit WAV volgens gewijzigde wet.	GS heeft op 19 december 2006 het besluit EHS-grenzen volgens de Wet ammoniak en veehouderij vastgesteld. Op 1 mei 2007 is de gewijzigde Wet ammoniak en veehouderij (WAV) in werking getreden. Dit betekent dat de provincie nu de taak heeft om zeer kwetsbare gebieden aan te wijzen. Voorheen hadden de gemeenten deze taak. Alleen voor verzuring gevoelige gebieden binnen de Ecologische Hoofdstructuur kunnen als zeer kwetsbare gebieden worden aangewezen. Volgens de gewijzigde wet komen in beginsel alleen gebieden boven de 50 ha in aanmerking voor aanwijzing. Hiervan kan onder voorwaarden van worden afgeweken. Inmiddels is een procedure gestart om een nieuw besluit van PS voor te bereiden over de WAV volgens de gewijzigde wet.
26. Groene diensten (7.6)	Het concreet inhoud geven aan het begrip 'groene en blauwe diensten', door het uitvoeren en starten van pilots in respectievelijk De Venen en het Langbroekerwetering-gebied.	Geborgd in programma beheer / AVP.	Een catalogus voor groene en blauwe diensten is begin 2007 goedgekeurd door de Europese Unie. De pilots waardecompensatie bij kleine landschapselementen en het experiment groenblauwe diensten in de Venen zijn dit jaar opgestart waarbij de diensten zijn samengesteld op basis van de catalogus. Samen met een reeds uitgevoerde pilots in Langbroekerwetering zijn deze pilots input om groene en blauwe diensten vorm te geven als onderdeel van het nieuw opgestelde Programma Beheer.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
27. Regeling Natuurlijke Handicaps (7.6)	Het bewerkstelligen dat de Regeling Natuurlijke Handicaps zo breed mogelijk wordt ingezet in provincie Utrecht, met name in De Venen en het Langbroekerweteringgebied.	Geborgd in Programmabeheer EHS binnen de AVP.	Het Ministerie van LNV is in 2007 gestart met een evaluatie van het beleid voor de natuurlijke handicaps, welke als input moet dienen voor nieuwe Europese afspraken over de vergoeding voor natuurlijke handicaps en die criteria die daarbij gelden. Provincies hebben pas de mogelijkheid om extra gebieden aan te dragen voor natuurlijke handicaps, wanneer dat nieuwe regime voor natuurlijke handicaps in werking is getreden. Naar verwachting zal dit in 2009 gebeuren. In de 'Agenda voor het westelijke veenweidegebied' staat dat de vergoeding voor natuurlijke handicaps in deze gebieden in 2007 en 2008 wordt losgekoppeld van het actieve agrarisch natuurbeheer. Dat maakt het mogelijk dat ook agrariërs die geen agrarisch natuurbeheer uitvoeren een vergoeding voor de aanwezige natuurlijke handicap kunnen krijgen. Voor de agrariërs in het veenweidegebied heeft de provincie in 2007 de regeling 'Natuurlijke Handicaps Veenweidegebied' opengesteld.
28. Verblijfsrecreatie op Heuvelrug (7.7)	Het onderzoeken van de mogelijkheden naar kwaliteitsverbetering van de bestaande verblijfsrecreatie in het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Bezien wordt of de uitkomsten kunnen worden toegepast op de hele Heuvelrug.	Geborgd in adviescomissie Verblijfsrecreatie Utrechtse Heuvelrug.	De adviescommissie zal haar werk nog tot 1 juni 2009 voortzetten. In 2007 hebben GS op verzoek van de commissie vastgesteld op welke wijze het bestaande beleid voor ingrepen in de EHS ("nee, tenzijbeleid") voor verblijfsrecreatiebedrijven op de Heuvelrug kan worden verduidelijkt en hoe de beleidsruimte beter benut kan worden. Begin 2008 is daarover een brief naar alle gemeenten uitgegaan. Met deze verduidelijking kan de commissie beter adviseren bij de vraag hoe uitbreidingen voor deze bedrijven kunnen worden gerealiseerd zonder significante gevolgen voor wezenlijke natuurwaarden. De opgestelde nadere concretisering van die "wezenlijke natuurwaarden" en de hulp die de provincie kan bieden bij het concretiseren van de onderzoeksvraag is ook bruikbaar bij de beoordeling van ingrepen elders in de EHS.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
29. Agenda westelijke veenweiden (7.8)	Het uitvoeren van de Agenda Westelijke Veenweidegebieden. De Agenda heeft onder meer tot doel het agrarische cultuurlandschap te bewaren, door de verbreding van de economische dragers voor de melkveehouderij en de totstandkoming van een robuuster watersysteem.	Geborgd in programma De Venen.	De Agenda westelijke veenweiden is gericht op duurzaam waterbeheer. De provincie werkt hierin met name samen met Noord-Holland en Zuid-Holland, het rijk en de waterschappen. Er wordt ingezet op maatregelen gericht op herstructurering van de watersystemen, de toepassing van LNH vergoedingen, het innovatieprogramma landbouw, waar mogelijk wordt meegekoppeld met de realisering van de Groene Ruggengraat. Het rijk heeft voor de eerste projecten 7,5 mln toegekend aan de provincie Utrecht.
30. Bodemkaart veenweidegebieden (7.8)	Het opstellen van een gedetailleerde bodemkaart van de veenweidegebieden, die gebruikt zal worden bij de beoordeling van de noodzaak van ploegen/scheuren van grasland.	Wordt opgenomen in RAP als thematische actie (onder voorbehoud van vaststelling).	Ter uitvoering van het amendement van PS is er in 2006 en 2007 een nieuwe gedetailleerde bodemkaart inclusief grondwatertrappenkaart opgesteld. De nieuwe gedetailleerde bodemkaart (1:25.000), inclusief grond-watertrappenkaart, zal een goed instrument opleveren waarmee de provincie inzake onderwerpen als de bodemdaling in veengebieden, de uitvoering van concrete gebiedsprojecten (zoals het plan De Venen) en het nemen van peilbesluiten (in relatie tot verdrogingbestrijding) haar verantwoordelijkheid kan nemen. Het project is Europees aanbesteed voor bijna € 900.000,-. De kaart is gereed in februari 2008. In het voorjaar van 2008 zullen de resultaten aan PS kenbaar worden gemaakt. Daarna moet er nog een besluit genomen worden over het beleid ten aanzien van scheuren en ploegen in veenweidegebieden.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
31. Uitwerkingsplan-(nen) Hart van de Heuvelrug (7.10)	Het opstellen van Uitwerkingsplannen van het streekplan voor de uitvoering van de afspraken die in het kader van het project Hart van de Heuvelrug zijn gemaakt. De uitwerkingsplannen zijn een belangrijk middel om te bewerkstellingen dat zowel de groene en rode transformaties in hun samenhang worden gerealiseerd.	Planologische verankering geborgd in toepassing Wro (thematische structuurvisie).	Voor het gebied Kamp van Zeist is een Uitwerkingsplan vastgesteld in 2007. Dit hangt samen met het ondertekenen van de clusterovereenkomst Zeist II. Die overeenkomst voorziet ook in rode ontwikkelingen voor de locatie Den Dolder vierde kwadrant. Zodra de visie vorming daarvoor voldoende is voorbereid zal ook hiervoor een Uitwerkingsplan worden opgesteld. De totstandkoming van de overige uitwerkingsplannen zal in het traject van de nieuwe Wro bekeken worden. Vanwege de inwerkingtreding van de nieuwe Wro is op dit moment is nog niet duidelijk welke planvorm deze uitwerkingsplannen zullen gaan krijgen. *Meer informatie over Hart van de Heuvelrug is te lezen in paragraaf 2.8.*
32. Windenergie (8.2)	Het bevorderen van de samenwerking tussen provincie, betrokken gemeenten en marktpartijen bij de realisatie van locaties voor windenergie.	Loopt door als thematische actie in RAP (onder voorbehoud van vaststelling).	In juni 2007 is het eerste windpark in de provincie Utrecht (Lopik) officieel in gebruik genomen. Er is nu in de provincie 6 MW aan windenergie gerealiseerd, verder zijn voor diverse locaties alle vergunningen verleend of zijn de procedures gestart. *Meer informatie over windenergie is te lezen in paragraaf 1.8.*
33. Meervoudig ruimtegebruik Hollandsche IJssel / Oude Rijn (12.1)	Het verkennen van de mogelijkheden om in het landelijk gebied tussen de Hollandsche IJssel en de Oude Rijn aantal projecten voor meervoudig ruimtegebruik uit te voeren, als vervolg op de prijsvraaginzending.	Afgerond.	De ideeën uit het spiegelproject zijn in 2005 input geweest in onder meer het project Linschoterwaard, Routeontwerp A12 en Rijnenburg. In 2007 zijn de gekozen vervolgprojecten uitgevoerd.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
34. Grondbeleid (14.2)	Nadere invulling van de mogelijkheden voor een actieve participatie op de grondmarkt. Hiervoor is de notitie Actief provinciaal grondbeleid opgesteld.	Afgerond. Een nieuwe actie voor Grondbeleid wordt opgenomen in het RAP (onder voorbehoud van vaststelling).	Na decennia ervaring met taakgebonden grondbeleid (wegen, AVP-doelstellingen), zijn nu ook de eerste ervaringen met meer anticiperende aankopen opgedaan in het kader van integrale gebiedsontwikkeling. Zo zijn fort aan de Buursteeg (project Grebbelinie) en landgoed de Paltz (relatie met project Hart van de Heuvelrug) aangekocht. Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening, inclusief de Grondexploitatiewet, aanpassing van de Onteigeningwet en de Wet voorkeursrecht gemeenten, krijgt de provincie per 1 juli 2008 beschikking over wettelijke instrumenten die ondersteunend werken voor anticiperende aankopen in het kader van gebiedsontwikkeling: onteigening (ook op basis van bijvoorbeeld een provinciaal inpassingsplan), voorkeursrecht (nu ook voor de provincie), kostenverhaal én (regionale) verevening.
35. Handleiding bestemmingsplannen (14.4)	Het opstellen van een Handleiding bestemmingsplannen. In de Handleiding wordt onder meer ingegaan op: de richtinggevende beleidsuitspraken (voor zover nodig) en de punten waarover in het streekplan is opgenomen dat zij nader gedetailleerd worden in de Handleiding bestemmingsplannen.	Afgerond.	De Handleiding is uitgewerkt en in september 2005 in concept vastgesteld. De concept Handleiding is vervolgens besproken in de PPC, PCLG en de statencommissie REG en in de inspraak gebracht. GS hebben de Handleiding in februari 2006 vastgesteld. In 2008 zal de handleiding aan de nieuwe Wro aangepast moeten worden. PS zullen een Beleidslijn vaststellen waarna GS de beleidstoepassing, waaronder de Handleiding en de Uitvoering Beleidslijn, vaststellen. Het is mogelijk dat de Handleiding herzien dient te worden voor onder andere de thema's: saldobenadering, scheuren en ploegen van veengebieden.
36. Monitoring streekplan (14.5)	Het monitoren en evalueren van de beleidsuitspraken en projecten in het streekplan in ieder geval op de thema's windenergie, wonen, werken en enkele speerpunten (recreatief groen en EHS) in het landelijk gebied.	Geborgd in het Verslag Ruimtelijk Beleid.	De voortgang met betrekking tot wonen, werken, windenergie, recreatief groen en EHS wordt gemonitord. De Tussentijdse evaluatie MAP-streekplan 2005-2007 is in januari 2007 door GS vastgesteld.

Onderwerp / paragraaf streekplan	Omschrijving actie	Resultaat	Toelichting
37. Lange termijn perspectieven / gebiedsperspectieven verstedelijking (3.5 en 14.6)	Het ontwikkelen van ruimtelijke scenario's, om inzicht te krijgen in gebieden die op de langere termijn (na 2015) voor verstedelijking in aanmerking komen. Op basis van deze gebiedsperspectieven zullen bepaalde ontwikkelingslocaties bij gebleken noodzaak en op basis van de monitoring, reeds in de streekplanperiode operationeel worden gemaakt.	Opgenomen als RAP actiepunt (onder voorbehoud van vaststelling).	In NV Utrecht verband wordt gewerkt aan de opstelling van Lange Termijn Ontwikkelingsvisie voor de periode 2015-2030 met bijzondere aandacht voor verstedelijkingsvraagstukken. Dit project is ook opgenomen in het Programma Randstad Urgent. Op 11 december 2006 is in PS het tussenproduct van deze visie behandeld. Op basis hiervan en op basis van de reacties van de andere NV Utrecht-partners is in juni 2007 een volgende versie van deze visie uitgebracht. Vervolgens is gewerkt aan een aantal nadere gebiedsverkenningen en sectorale uitwerkingen. *Meer over de Ontwikkelingsvisie is te lezen in 2.2.* In 2006 is met de Statencommissie REG besproken dat de Ontwikkelingsvisie van de NV Utrecht voor onder meer stadsgewest Utrecht en Eemland gezien kan worden als bedoeld gebiedsperspectief. Dat geldt ook voor het interprovinciale traject voor het Groene Hart (waaronder West-Utrecht), waar inmiddels besloten is tot voorbereiding van een voorloper van structuurvisie. Voor Zuidoost-Utrecht is een Knelpuntennota voor wonen en werken vastgesteld en aangeboden aan de regio om te betrekken bij de door hen op te stellen lange termijnvisie. *Meer over de Knelpuntennota Zuidoost-Utrecht is te lezen in paragraaf 2.9*

1.2 Grondbeleid

De provincie Utrecht is in toenemende mate direct of indirect een belangrijke speler op de grondmarkt. Hiermee beoogt de provincie beter uitvoering te geven aan haar beleid en de door haar gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. In het provinciaal grondbeleid wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën: taakgebonden en anticiperend grondbeleid.

Taakgebonden grondbeleid
Grondaankopen in het kader van taakgebonden grondbeleid hebben betrekking op:
- de aanleg of verbetering van (vaar-)weginfrastructuur;
- landinrichting, bufferzones, ecologische hoofdstructuur en recreatief groen. De rol van de provincie is hierbij gericht op de programmering van rijksgelden, waarbij de DLG de gronden verwerft en doorlevert aan natuurbeschermingsorganisaties als Natuurmonumenten en Het Utrechts Landschap.

Anticiperend grondbeleid
De provincie heeft besloten om, in aanvulling op het wettelijk taakgeboden grondbeleid, anticiperend grondbeleid te hanteren als mogelijk instrument bij regionale gebiedsontwikkeling. In dit verband is er sprake van het verwerven van grondposities ten behoeve van regionale gebiedsontwikkeling waarbij wel het doel van de gebiedsontwikkeling is geformuleerd, maar de toekomstige bestemming van de verworven grond niet altijd in detail vaststaat. De inzet van dit instrument zal worden beperkt tot die programma's en projecten die passen binnen de inhoudelijke beleidskaders, die PS eerder hebben vastgesteld. In die situaties waarin nog geen inhoudelijk beleidskader van PS beschikbaar is, zullen de mogelijke grondaankopen vooraf ter vertrouwelijke bespreking aan PS worden voorgelegd. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat zicht bestaat op inzet van deze grond voor realisering van een project waarvoor PS het kader vastleggen. Er bestaan geen intenties om over te gaan tot strategisch grondbeleid, waarbij doel noch termijn van grondinzet door PS worden ingekaderd.

Ten behoeve van projecten uit het MAP-Streekplan en het project Hart van de Heuvelrug is besloten om het instrument actief grondbeleid toe te passen. In 2007 zijn twee aankopen gedaan met anticiperend grondbeleid.

1.3 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Westelijke Natte As
De Westelijke Natte As is een Icoonproject van de drie gezamenlijke Groene Hartprovincies. In het kader van het Programma Randstad Urgent zijn in oktober 2007 afspraken gemaakt met het Rijk om de uitvoering te versnellen. Gedeputeerde Krol en minister Verburg zijn als duo verantwoordelijk voor de uitvoering van deze afspraken in de periode 2008-2011.
Voor het gebied ten westen van de A2 (Plan De Venen, deelgebied Groot Wilnis-Vinkeveen) is begin 2007 een gebiedsproces gestart om tot een inrichtingsvoorstel te komen. Halverwege 2008 is deze gereed. Daarna kan dan gestart worden met het maken van het begrenzingenplan en realisatie. Voor het gebied ten oosten van de A2 is in het kader van de Gebiedsvisie Vechtstreek het overleg met de streek gestart over een voorkeursvariant. In 2008 wordt de tracékeuze vastgelegd. In overleg met de te vormen AVP gebiedscommissie zal het tracé worden uitgewerkt in een begrenzingenplan. Ook kan na de tracékeuze in de loop van 2008 gestart worden met planontwikkeling voor ontsnipperingsmaatregelen bij het Amsterdam Rijnkanaal.

Ecoducten en faunapassages
De provincie Utrecht is in 2007 gestart met de bouw van het ecoduct Plantage Willem III op de N225 bij Elst. Dit ecoduct wordt in het voorjaar van 2008 opgeleverd. Daarnaast is de aanleg van 3 ecoducten in voorbereiding:
- N227 Leusderheide Den Treek
- N237 Beukbergen
- N237 Soesterberg
- Biltse Rading

De provincie heeft in 2007 voor 7 faunapassages een uitwerking gemaakt aan de N201, N225 en N226. De uitvoering is voorzien in 2008-2009. En in het kader van de ontsnippering in het Nationaal Park Utrechtste Heuvelrug heeft het bestuurlijk platform een uitvoeringsprogramma vastgesteld.

Uitvoering EHS
In 2007 zijn 241 hectares nieuwe natuur voor de EHS gerealiseerd. Er is 180 hectare verworven voor Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en het Utrechts Landschap. De overige 61 hectare is door Particulier Beheer aan de EHS toegevoegd. Belangrijke aanwinsten in 2007 zijn de doorlevering van het RODEM (2 hectare) aan het Utrechts Landschap, hierdoor kan een bottleneck in realisatie van een ecologische verbindingszone worden opgelost. Voorts is 7 hectare in Polder Groot Mijdrecht Noord-oost, inclusief een woning aangekocht. In Vianen is voor het natuurgebied Bolgarijen 15 hectare aangekocht. En op de Laarsenberg in Achterberg is dit jaar 4,5 hectare als onderdeel van de ecologische verbindingszone van de Grebbeberg naar de Utrechtse Heuvelrug verworven.
Voor de inrichting natuur zijn de totaalcijfers nog niet bekend. Het afgelopen jaar heeft inrichting plaatsgevonden in Gansenhoef (20 hectare). Er heeft onder andere inrichting plaatsgevonden langs de Kromme Rijn (50 hectare) en bij de Hooge Woerd (21 hectare). Verder is er 2 kilometer natuurvriendelijke oever ingericht langs de Biltse Grift.

1.4 Recreatief Groen

Recreatie om de stad Utrecht
Het programma voor recreatief groen en bijbehorende verbindingen wordt gerealiseerd via de landinrichtingsprojecten Groenraven-Oost, Noorderpark en Utrecht-West (met de deelgebieden Haarzuilens, Harmelen, Reijerscop en Hollandse IJssel).

In Groenraven-oost is de aanleg van het laatste deel van het bos Nieuw Wulven in 2007 uitgevoerd. In het Noorderpark is de inrichting van het recreatiegebied Ruigenhoek eind 2007 in uitvoering genomen. Het onderdeel Wielrevelt uit het landinrichtingsplan Haarzuilens is in uitvoering genomen en voor de artikel 19 WRO procedure bij de gemeente ingediend. In verband met de ruimtelijke kwaliteit is de sloop van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen voorbereid; hierbij wordt de ruimte voor ruimteregeling ingezet voor de financiering. De gemeente is met het oog op de uitvoering van het recreatiegebied ook begonnen met de aanpassing van het bestemmingsplan Haarzuilens.

Voor de realisering van recreatief groen in het deelgebied Hollandse IJssel werd een convenant gesloten tussen de gemeente IJsselstein, Bureau Beheer Landbouwgronden en de landinrichtingscommissie voor het Groengebied Utrecht West. De landinrichtingscommissie is met de planvorming begonnen en verwacht het plan begin 2008 bekend te maken voor voorlichting en inspraak. In het deelgebied Reijerscop loopt nog een kavelruilproject om door uitruil van gronden de verkaveling te verbeteren en tevens de benodigde ruimte voor de groene en recreatieve verbindingen beschikbaar te krijgen.

Voor het onderdeel van het groengebied dat in de polder Rijnenburg is voorzien, hebben de gemeente en de provincie gezamenlijk voorgesteld 106 hectare langs de Meerndijk te plaatsen. Naar verwachting zal de opdracht voor een inrichtingsplan begin 2008 aan de landinrichtingscommissie worden verleend.
De in 2005 opgerichte Stuurgroep Groen met bestuurders van de gemeente Utrecht, het BRU en de provincie heeft in 2006 vooral gewerkt aan een oplossing voor de benodigde regionale cofinanciering, waarvoor ook het BRU eenzelfde bedrag als de provincie beschikbaar heeft gesteld.

Recreatie om de stad Amersfoort
In 2006 is de basis gelegd voor een verdergaande samenwerking tussen provincie en gemeente bij de uitvoering van de Groen Blauwe Structuur (GBS) in en rond Amersfoort. Afspraken zijn gemaakt over de vervolgstappen in de aanleg van de ecologische verbindingszone langs het Valleikanaal in 2007 en volgende jaren. Voor andere onderdelen van de GBS zijn in 2007 de plannen verder uitgewerkt en de benodigde procedures gestart/doorlopen. Ook in 2008 zal hierop de focus liggen. Verder zijn in 2007 voorbereidingen getroffen om te komen tot een raamafspraak tussen de gemeente en de provincie over de verdere uitwerking, uitvoering en financiering van de gehele Groen Blauwe Structuur. Het voornemen is om deze raamafspraak in de eerste helft van 2008 vast te stellen.

1.5 Infrastructuur

Pakketstudies
In navolging van de afspraken met het rijk in 2006 zijn in 2007 de Pakketstudies gestart. Het betreft de pakketstudie ring Utrecht en de pakketstudie driehoek Amersfoort Hilversum Utrecht. Bij de Pakketstudies gaat het enerzijds om verdieping van de kennis over de verkeersproblematiek en anderzijds een opmaat naar de maatregelenpakketten. Hiervoor is een gezamenlijk beoordelingskader ontwikkeld, waarmee alle overheidsinstanties instemmen met een bepaalde systematiek voor de beoordeling wanneer iets een knelpunt is en hoe het maatregelenpakket integraal kan worden afgewogen. De focus ligt hierbij op de economische kerngebieden. In alle studies is sprake van een goede afstemming met de verdere verdiepingsslagen van de Ontwikkelingsvisie van de NV Utrecht, zodat met actuele sociaal-economische gegevens aan het verkeerssysteem wordt gerekend.
Ook is in de zogenaamde 'kerstbrief' aan de minister aangegeven dat de A21/2 en de A30 niet meer betrokken zullen worden in het onderzoek naar de oplossing van verkeersknelpunten in de Utrechtse regio.
Tevens is in het kader van de pakketstudies de relatie met de woningbouwontwikkeling in Almere, aanleiding geweest om in te zetten op een planstudie voor de A27 en een studie naar de spoorverbinding met Almere. Zie hiervoor ook de thematische actie 7 van het MAP in paragraaf 1.1.

Uitvoeringsprojecten
De grootschalige uitvoeringsprojecten zijn reeds genoemd in het verslag ruimtelijk beleid van 2006. De projecten die zijn opgestart in 2006 zijn een stap verder gebracht, met uitzondering van A12 Salto waar nog discussie met gemeente Bunnik plaatsvindt.
In het kader van de Samenwerkingsagenda is intensief contact met de gemeenten over een dertigtal verschillende verkeer-en vervoerprojecten waarin de provincie samen met de gemeenten zal gaan optrekken.

Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht
Het Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht (SMPU) is geactualiseerd en de inspraak is verwerkt. Belangrijk is de toevoeging van het beoordelingskader aan het plan, zoals hiervoor vermeld onder het kopje pakketstudies. Begin 2008 zal dit plan in de statencommissie Ruimte, Groen en Water (RGW) behandeld worden.

1.6 Wonen

Woningbouw
In het streekplan 2005-2015 is een woningbouwprogramma van 73.600 woningen opgenomen. Het aantal opgeleverde woningen tot 1 december 2007 is 4.118. Ten opzichte van 2006 zou men nu uit kunnen gaan van een daling, echter de cijfers van de laatste maand zijn nog niet beschikbaar.

	2005	**2006**	**2007 (tot december)**
Opgeleverde woningen	6.587	5.652	4.118
Afgegeven bouwvergunningen	7.029	7.396	5.128

Hoewel de ervaring leert dat het aantal opleveringen in de tweede helft van het jaar met een nadruk op december bijna altijd hoger ligt, zijn de opleveringscijfers met ruim 4.000 woningen tot december 2007 niet hoopgevend. Het valt dus niet te verwachten dat de aantallen van 7.300 (volgens het streekplan) of 8.500 (volgens de Commissie Onderzoek Bouwstagnatie) worden behaald. Dit betekent dat ook in 2007 achterstand zal worden opgelopen. Vooral in Utrecht, Amersfoort en Veenendaal zijn de cijfers erg laag.

Commissie Onderzoek Bouwstagnatie
Naar aanleiding van het in mei 2006 verschenen rapport van de Commissie Onderzoek Bouwstagnatie (COB) hebben GS met instemming van PS in september 2006 een Plan van Aanpak inzake Bouwstagnatie vastgesteld. Eén van de onderdelen in dit plan van aanpak is een onderzoek naar aanvullende bouwlocaties voor 10.000 extra woningen binnen de rode contour en de 5.000 extra woningen in Rijnenburg. De conclusie van dit onderzoek is dat veel woningbouwcapaciteit uitvalt of wordt vertraagd tot na 2015. De extra 5.000 woningen die versneld voor 2015 in Rijnenburg zouden moeten worden gebouwd zijn niet haalbaar. De ruim 73.000 woningen die in het streekplan voor de periode 2005-2015 zijn opgenomen zijn echter wel volgens de huidige inzichten realiseerbaar. Er is voldoende plancapaciteit, maar deze wordt echter onvoldoende geoperationaliseerd.

Via de samenwerkingsagenda met gemeenten zal met de inzet van het Fonds Stedelijk Bouwen en Wonen een krachtige impuls worden gegeven aan complexe binnenstedelijke woningbouwprojecten. De praktijk wijst uit dat provinciale steun de kwaliteit verhoogt, provinciale doelen helpt te behalen en processen verkort, zodat onnodig uitstel wordt voorkomen. Naast het ter beschikking stellen van geld en deskundigheid in dit kader zal ook het provinciale aanjaagteam woningbouw de gemeenten en overige partijen blijven ondersteunen.

Aanjaagteam woningbouw

Met ingang van 1 januari 2006 is het nieuw opgerichte provinciale Aanjaagteam actief om vanuit een stimulerende en faciliterende rol, de woningbouwproductie te versnellen. Het doel is het realiseren van het streekplanwoningbouwprogramma van 73.600 woningen tot 2015. Het Aanjaagteam is daarvoor constant in gesprek met alle gemeenten, woningcorporaties, ontwikkelaars en met de overkoepelende organisaties van aannemers en ontwikkelaars.

Het aanjaagteam stuurt primair op projectniveau en meestal in de initiatieffase van een project om vertraging te voorkomen. Dit betekent dat het aanjaagteam aan tafel zit met de gemeenten en ontwikkelaars. Belangrijke beleidsvelden, zoals zorg en duurzaamheid, worden door het aanjaagteam onder de aandacht gebracht. De negen gemeenten waar het aanjaagteam procesmanagers heeft geplaatst zijn bijzonder tevreden. Deze (extern ingehuurde) procesmanagers trekken regulier twee á drie projecten waarvan de gemiddelde versnelling zo'n twee à drie jaar bedraagt.

Naast praktische ondersteuning merkt het Aanjaagteam dat partijen veel behoefte hebben aan het uitwisselen van kennis. Daarom zijn er in 2007 de nodige kennisbijeenkomsten gehouden voor gemeentemedewerkers, gemeentebestuurders, raadsleden en marktpartijen. Dat alles onder het adagium: kennis delen is kennis vermeerderen. Een enkele keer is het aanjaagteam in staat geweest een binnenstedelijke locatie vrij te spelen voor woningbouw. Het varieert dan van een locatie voor circa vijftien woningen tot een locatie van wellicht 1500 woningen. Duidelijk zal zijn dat de feitelijke start bouw bij dit soort projecten nog een aantal jaar op zich zal laten wachten.

Terugkijken op een tweede jaar Aanjaagteam levert het volgende beeld. Vaak heeft de stagnatie op een bouwlocatie te maken met (onderhandelings)problemen tussen partijen. Het Aanjaagteam vervult in dat geval de rol van 'mediatior'. In andere gevallen levert het Aanjaagteam input in het planproces en de projectcommunicatie, bijvoorbeeld door de inzet van planeconomen van de provincie. Het Aanjaagteam kan de wettelijke procedures en regelgeving niet veranderen, maar kan wel adviseren op welke wijze partijen beter kunnen anticiperen op en omgaan met de regelgeving. Het aanjaagteam fungeert vaak als eerste ingang bij de provincie en zorgt dat projectleiders, bouwers en anderen met de juiste provinciale deskundigen in contact komen.

Voor de interne organisatie betekent het aanjaagteam een andere manier van werken. Meer resultaat- en klantgericht. Inmiddels zijn er in de provincie ook andere aanjaagteams gestart:

- de gemeente Zeist heeft een (intern) aanjaagteam;
- de BRU-gemeenten hebben een aanjaagteam gekregen;
- de corporaties rondom de stad Utrecht hebben een aanjaagteam gekregen;
- de gemeenteraad van Wijk bij Duurstede heeft bijeenkomsten onder de naam aanjaagteam.

De provincie zet in op samenwerking met de andere aanjaagteams om zoveel mogelijk projecten te kunnen versnellen.

Binnenstedelijke herstructurering

Voor de jaren 2006 en 2007 hebben PS het 'Stimuleringsfonds stedelijke vernieuwing' ingesteld. Dit fonds is bedoeld voor het geven van kwaliteitsimpulsen voor het stedelijk gebied, met het thema 'wonen' in het bijzonder. Ten behoeve van het fonds is tien miljoen euro beschikbaar gesteld om een versnelde ontwikkeling of een hoger kwaliteitsniveau bij binnenstedelijke bouwprojecten te bewerkstelligen. Gelden uit het provinciale stimuleringsfonds Stedelijke Vernieuwing worden ingezet bij projecten in Baarn, Nieuwegein, Soest, Veenendaal, Woerden en Zeist. De realisatie van de afgesproken prestaties, loopt in beginsel tot 1 januari 2008; bij een aantal projecten loopt de uitvoering door in 2008.

Voor meer informatie over wonen en onder andere de investeringen in het kader van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing in 2007, wordt verwezen naar het jaarlijkse verslag Wonen en Stedelijke Vernieuwing.

1.7 Werken

Bedrijventerreinen
In het streekplan is voor de periode 2005-2015 een opgave van 450 hectare opgenomen voor de uitgifte van bedrijventerreinen. Dit is minder dan de berekende behoefte vanwege de (ook in het streekplan vastgelegde) intensiveringsopgave van 15% in het kader van intensief ruimtegebruik. Een belangrijk deel van deze 450 hectare is bedoeld voor uitplaatsing van bedrijven die door bijvoorbeeld milieueisen of stadsvernieuwing in de knel komen.

Het jaar 2007 was het laatste jaar van het bestaande programma herstructurering bedrijventerreinen. Maar het onderwerp blijft actueel; er is in de (landelijke) pers veel aandacht geweest voor bedrijventerreinen. Onder andere natuur- en milieuorganisaties hebben kritiek geuit op het beleid van de afgelopen jaren. Mede vanwege deze kritiek is in het coalitieakkoord aangegeven dat de provincie de komende jaren versterkt in wil zetten op herstructurering. Momenteel wordt gewerkt aan een invulling van dit nieuwe beleid dat een ander karakter zal krijgen dan in de voorgaande periode. De nadruk zal naar verwachting meer op de aanpak van de problemen met verouderd vastgoed komen te liggen.

In 2007 is weer een aantal herstructureringsprojecten in gang gezet. De gemeente Bunschoten is gestart met een plan van aanpak voor de terreinen De Kronkels en Zuidwenk. In Abcoude en IJsselstein is met provinciale subsidie gestart met de uitvoering van het herstructureringstraject op de bedrijventerreinen Bovenkamp en Lage Dijk. Eind 2007 zijn subsidieaanvragen ontvangen van De Ronde Venen en Bunschoten voor het gereserveerde geld voor herstructurering uit het Stimuleringsfonds. Deze subsidies zullen begin 2008 toegekend worden.

In 2006 is de eerste meting voor zorgvuldig ruimtegebruik uitgevoerd met het door de provincie ontwikkelde instrument: “De Ruimtemeter”. Hiermee kan de provincie haar doelstelling van 15% besparing op het ruimtegebruik uit het streekplan monitoren.
Aanvankelijk waren er twijfels of de eerder uitgevoerde nulmeting wel correct was. In 2007 is hier nader onderzoek naar gedaan. Uit dit onderzoek blijkt dat de nulmeting wel realistisch is, maar dat de indicator van de bruto/nettoverhouding voor de provincie Utrecht minder bruikbaar is. Het aantal arbeidsplaatsen per hectare blijkt wel een goede indicator om de ruimte-intensiteit te bepalen. Dit aantal ligt in Utrecht ver boven het landelijke gemiddelde. Een ander lastig punt is het destilleren van een percentage ruimtewinst uit de beschikbare gegevens; het laat zich echter aanzien dat de gewenste 15% ruimtewinst uit het streekplan aan de hoge kant is. De ruimtemeter wordt niet ieder jaar uitgevoerd. De volgende meting vindt plaats in 2009.

In het kader van zorgvuldig ruimtegebruik is afgelopen jaar verder gewerkt aan het onderwerp Architectuur op bedrijventerreinen. Voor dit onderwerp is een uitvoeringsprogramma in voorbereiding. Daarnaast neemt de provincie deel aan een internationaal project over zorgvuldig ruimtegebruik op bedrijventerreinen. In dit project wordt samen met partners uit Duitsland, Groot-Brittannië en België kennis uitgewisseld over “Smart Economic Growth”. Onderwerpen hierbij zijn herstructurering, ruimtewinst, parkmanagement en duurzaamheid. Op 16 januari 2008 is hiervoor een internationaal congres georganiseerd in Utrecht.

In 2007 is de evaluatie van het integrale programma Duurzame Bedrijventerrein gestart. De resultaten hiervan zijn naar verwachting begin 2008 gereed. Wel is de evaluatie van het onderdeel parkmanagement afgerond. De conclusie van dit onderzoek is dat de provincie een goede stimulans heeft gegeven aan dit onderwerp en dat het nuttig is om de subsidies hiervoor te continueren. In het vervolg moeten wel duidelijkere afspraken over de aanpak en resultaten van de parkmanagementtrajecten worden gemaakt met gemeenten en ondernemers.

Kennisteam Werklocaties
Het Kennisteam Werklocaties is op 14 maart 2006 formeel ingesteld door het college van GS. Het Kennisteam is een centrale ingang (één loket) waar gemeenten met vragen over plannen voor de ontwikkeling van werklocaties terecht kunnen. In het team zijn vertegenwoordigers van verschillende

provinciale afdelingen Ruimte, Milieu, Mobiliteit, Maatschappelijke Ontwikkeling en Wonen, Bodem en Water, Economie, Cultuur en Vrije Tijd, Groen en Wegen bijeen gebracht, zodat een gecoördineerde en geïntegreerde ondersteuning van de gemeenten kan plaatsvinden. Een aantal activiteiten uit het programma duurzame bedrijventerrein heeft inmiddels een plek gekregen bij het Kennisteam werklocaties.
Meer informatie over de vorderingen van het Kennisteam is te lezen in paragraaf 1.1.

1.8 Windenergie

In juni 2007 is het eerste windpark in de provincie Utrecht (Lopik) officieel in gebruik genomen. In de provincie is eind 2007 6 Megawatt aan windenergie gerealiseerd (Lopik), verder zijn alle vergunningen verleend voor de locatie in de gemeente Houten (6 MW). En voor de locaties in Loenen (6 MW), Woerden (10 MW) en Nieuwegein (15 MW) zijn in 2007 de procedures gestart. De locaties in Loenen en Woerden zijn twee van de vier in het streekplan opgenomen locaties, voor de andere twee grootschalige streekplanlocaties zijn nog geen concrete initiatieven ontwikkeld. Als naast Lopik, ook de MW's waarvoor momenteel de procedures zijn afgerond en die waarvoor de procedures zijn opgestart feitelijk tot ontwikkeling komen, heeft de provincie Utrecht 43 MW (van de BLOW-taakstelling van 50 MW) gerealiseerd. Daarnaast zijn er nog een aantal mogelijke initiatieven deze zijn echter veelal nog onvoldoende concreet. Mogelijk dat hier in 2008 meer duidelijkheid over komt.

1.9 Baggerspeciedepot Zevenhuizen

GS hebben op 30 oktober 2007 besloten om een partiële herziening van het Streekplan voor te bereiden over het storten van baggerspecie klasse 3 en 4 op de huidige stortplaats te Amersfoort. De geplande en vergunde baggerberging is op de locatie Zevenhuizen te Amersfoort. Echter, de firma Smink heeft de provincie verzocht mee te werken aan het realiseren van een alternatief voor deze locatie. Dit alternatief betreft het uitbreiden van de capaciteit van de huidige stortplaats in Amersfoort met 900.000 m^3 ten behoeve van het storten van (ernstig verontreinigde) droge baggerspecie.
De provincie heeft een verplichting tot uitvoering van het beleid, zoals dit is vastgelegd in enkele beleidsplannen (Tweede partiële herziening streekplan uit 1999 en Uitvoeringskader baggerspecie). Door ontwikkelingen op het gebied van ontwatering van baggerspecie en gewijzigde inzichten in het bergen, is het voorgestelde alternatief van de firma Smink mogelijk en realiseerbaar. Hiervoor is echter wel een herziening van het beleidskader nodig.
Pas wanneer de alternatieve locatie voor het storten van bagger onherroepelijk is geworden, wordt de locatie Zevenhuizen ingetrokken.

1.10 Nationale Landschappen

In de Nota Ruimte zijn de begrenzing en de kernkwaliteiten per nationaal landschap globaal vastgelegd. In het streekplan is aangegeven dat deze nader zullen worden uitgewerkt in één of meerdere uitwerkingsplannen. Voor de provincie Utrecht gaat het hierbij om de (binnen de provincie gelegen gedeelten van de) nationale landschappen Arkemheen-Eemland, Rivierengebied, Nieuwe Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam. Het Groene Hart wordt hierin niet meegenomen, omdat dit al is begrensd in de Nota Ruimte en omdat voor de uitwerking van de bijbehorende kernkwaliteiten een ander, interprovinciaal traject wordt gevolgd.
In 2007 zijn onder de paraplu van de provinciale Agenda Vitaal Platteland door de stuurgroepen uit de gebieden de visies voor Arkemheen-Eemland en Kromme Rijn-gebied afgerond. Voor een voortvarende AVP-uitvoering is planologische duidelijkheid van groot belang; reden om zo spoedig mogelijk de detaillering van begrenzing en kernkwaliteiten via één uitwerkingsplan te verankeren in het streekplan.
Medio 2007 is begonnen met het opstellen van een ontwerp-streekplanuitwerking, waarbij de gebiedsvisies hebben gefungeerd als belangrijke bouwstenen. Het concept-ontwerp is op 28 september 2007 door GS vastgesteld, waarna op basis hiervan schriftelijk en mondeling overleg is gevoerd met gemeenten, waterbeheerders en buurprovincies. Ook is het plan behandeld in de commissies PPC, PCLG en RGW. De overlegresultaten zijn door GS betrokken bij de vaststelling van het ontwerp op 8 januari 2008, dat daarna ter visie is gelegd. De definitieve vaststelling van het uitwerkingsplan door GS staat gepland voor eind maart 2008.
Het uitwerkingsplan heeft nog een globaal karakter en biedt nog weinig houvast voor een volwaardige doorwerking op lokaal (bestemmingsplan)niveau. Zowel binnen het uitvoeringstraject van het AVP als van het Ruimtelijk Actieprogramma Streekplan (RAP) zullen de kernkwaliteiten en hoe daarmee om te gaan, nader geconcretiseerd worden.

De provincie heeft het plan om deze nadere concretisering samen met de gebiedscommissies handen en voeten te geven. Vervolgens zal onder de vlag van het RAP een communicatietraject worden opgestart om de bekendheid van kernkwaliteiten met name binnen de nationale landschappen zoveel mogelijk te vergroten.

1.11 Visie en activiteitenprogramma Platteland in Ontwikkeling

Platteland in Ontwikkeling (PIO)
In 2006 heeft de provincie Utrecht voor het eerst alle (beleids)inhoudelijke ambities voor plattelandsontwikkeling gebundeld één document: Platteland in Ontwikkeling, Visie en Activiteitenprogramma Plattelandsontwikkeling Utrecht 2006-2009. De thema's zijn: ondernemerschap op het platteland, zorglandbouw, streekproducten, groen/blauwe diensten, een leefbaar landelijk gebied en de toekomst van de landbouw.
De uitvoering van PIO geschiedt in projectvorm. Het project is in 2007 volle gang en de vele initiatiefnemers weten de provincie en de gebiedscommissies te vinden. Jaarlijks wordt PS geïnformeerd over de voortgang. Het directe budget voor Plattelandsontwikkeling is beperkt tot € 400.000,- per jaar over de periode 2005- 2008.[1]

Landbouwstructuurversterking
In 2006 is door PS €750.000 beschikbaar gesteld voor landbouwstructuurversterking. In 2007 is het restant van 2006 volledig beschikt. In totaal zijn er zes kavelruilprojecten opgestart en is er aan vier lopende projecten bijgedragen. Naast kaveleruilproject Nieuw Wulven (noordoosten van Houten) zijn er nog twee projecten binnen twee jaar afgerond en is er tot nu toe circa. 160 hectare landbouwstructuur versterkt. De kavelruilprojecten Reijerscop (gemeente Woerden), Landgoederenzone (ten oosten van Utrecht) en Eemland worden komend jaar afgerond binnen het gestelde budget of gaan verder onder ILG/AVP. Naast kavelruil heeft het budget landbouwstructuurversterking ook bijgedragen aan kavelpaden, kavelaanvaarding en het oplossen van (financiële) knelpunten.

1.12 Agenda Natuur

In april 2007 heeft PS de Agenda Natuur vastgesteld. Hierin is de stand van zaken rond de uitvoering omschreven. In de Agenda Natuur is een routekaart opgenomen met ambities en beleidsaccenten om de doelen voor het natuurbeleid in de periode tot 2008 te realiseren. Voor een deel hebben deze aanbevelingen hun beslag gekregen binnen het programma Agenda Vitaal Platteland. In 2008 volgt een verdere uitwerking van de aanbevelingen.

1.13 Foerageergebieden ganzen

De provincie heeft in mei 2007 de begrenzing van de foerageergebieden voor ganzen vastgesteld. In deze gebieden kunnen agrariërs op basis van de Provinciale subsidieregeling agrarisch natuurbeheer (pSAN) een vergoeding krijgen voor de opvang van ganzen. Vrijwel alle agrariërs in de foerageergebieden hebben in 2007 een subsidieaanvraag ingediend op basis van dit plan. Tevens heeft de provincie in het najaar via een ontheffing verjaging, met ondersteunend afschot, van ganzen mogelijk gemaakt buiten de foerageergebieden.

1.14 Klimaat

Het klimaat verandert. Ook voor de provincie Utrecht heeft dit consequenties. De gevolgen van klimaatverandering zijn voor onze provincie, met haar uiteenlopende landschappen, zeer verschillend: van overstromingsgevaar bij de wijds slingerende rivieren tot verdroging van de heidevelden. In 2007 is de provincie Utrecht gestart met de aanpak van klimaatverandering. Er is een klimaatprogramma samengesteld met de titel "Klimaat op Orde". Dit programma wordt in het voorjaar 2008 ter besluitvorming voorgelegd aan GS en PS. De missie van dit programma is te zorgen voor een klimaatbestendige provincie die leefbaar en gezond is. Zorgen voor klimaatbestendigheid wordt hierbij beschouwd als een opgave voor iedereen, binnen en buiten het provinciehuis en voor alle beleidsterreinen. Het doel van het programma is om maatregelen te treffen ter voorkoming van verder opwarming (mitigatie) én voorbereidingen te treffen om ons aan te passen aan de verandering van klimaat en de effecten daarvan op onze leefomgeving (adaptatie).

[1] Het genoemde bedrag is afkomstig uit de Voorjaarsnota 2004.

Het programma "Klimaat op Orde" bestaat uit drie pijlers die in het teken staan van direct starten en leren door te doen. Hieronder zijn de eerste twee pijlers toegelicht. De derde pijler gaat bestaan uit nog te selecteren projecten van marktpartijen of organisaties die naar ons toe komen of die wij zelf stimuleren.

In pijler 1, "Nieuwe impulsen", zijn twee ruimtelijke projecten opgenomen:

- Project 'Klimaat Effect Kaarten' (KEK): de kaarten laten zien op welke gebieden van de provincie de klimaatverandering de grootste impact heeft en in welke gebieden de grootste kansen liggen. De kaarten duiden namelijk de ruimtelijke effecten van een aantal klimaatvariabelen (temperatuur, neerslag en dergelijke) en de daarvan afgeleide gevolgen voor de functies op het grondgebied van de provincie. De kaarten worden in een periode van enkele jaren opgesteld en nader gedetailleerd. In 2007 is de eerste generatie kaarten opgeleverd in het zogenaamde 'klimaateffectschetsboek'. Dit wordt in 2008 verder uitgewerkt tot een eerste generatie klimaateffectatlas.
- Project 'Nieuw Bouwen in Rijnenburg': de provincie Utrecht gaat samen met de stad Utrecht een klimaatbestendig proefontwerp maken voor de bouwlocatie Rijnenburg. Klimaatbestendigheid is uitgangspunt voor alle aspecten die bij Rijnenburg een rol spelen: infrastructuur, woningen, bedrijventerrein, recreatie en groen en water. Rijnenburg is zeer geschikt als pilot omdat het vanuit de optiek van klimaatverandering een kwetsbaar gebied is. Er is namelijk sprake van zowel overstromingsrisico's als droogterisico's, afhankelijk van het jaargetijde en het weertype. In 2007 hebben verkennende gesprekken plaatsgevonden tussen provincie en stad. De uitvoering vindt plaats in 2008.

Pijler 2 richt zich op het versterken van het beleid van de provincie. Verschillende afdelingen ontwikkelen beleid dat direct of indirect raakvlakken heeft met klimaatsverandering. In het programma zijn initiatieven opgenomen die direct kansen bieden om een bijdrage te leveren aan het klimaatbestendig maken van de Provincie. Er zijn vier projecten opgenomen die (mede) een ruimtelijke inslag (adaptatie) hebben. Deze projecten zijn in 2007 opgezet en gaan vanaf 2008 lopen.

- Water op Orde: dit project moet de bewustwording bij gemeenten, burgers en ondernemers voor de gevolgen van klimaatverandering (wateroverlast en watertekort) vergroten, zodat dit in de toekomst meeweegt bij keuzes die gemaakt worden. Ook moet het project het maatschappelijk draagvlak voor noodzakelijke maatregelen vergroten en inzicht bieden in de kwetsbaarheid van de provincie.
- Vervoersnetwerk op Orde: doel van dit project is het vervoersnetwerk in beheer bij de provincie Utrecht op orde maken zodat het afdoende is toegerust om met eventuele toekomstige calamiteiten ten gevolge van de opwarming van het klimaat om te gaan.
- Natuur op Orde: dit project heeft tot doel dat de gevolgen van klimaatverandering voor de natuur meegenomen worden in gebieden die zich richten op gebiedsontwikkeling, in specifiek natuurbeleid en natuurbeheer en in de strategische ruimtelijke planvorming (toekomstige provinciale structuurvisie(s)).
- Landbouw op Orde: doelen in dit project zijn bewustwording en het nemen van eerste maatregelen op gebied van bodemdaling veenweidegebieden en hiermee samenhangende emissies, bodembeheer in relatie tot het waterbergende vermogen van de bodem, innovatie en transitie van landbouwproducten en (agrarisch) natuurbeheer.

De lessen die we kunnen trekken uit de projecten in de drie pijlers vertalen we naar toekomstgericht beleid wat uiteindelijk moet leiden tot borging van mitigatie en adaptatie in beleid en uitvoering van de provincie en daarmee tot klimaatbestendig ruimtegebruik.

1.15 Natura 2000

Natura 2000 omvat alle gebieden die zijn beschermd op grond van de Europese Vogelrichtlijn uit 1979 en de Europese Habitatrichtlijn uit 1992. Van de in totaal 162 Natura 2000 gebieden liggen er negen geheel of gedeeltelijk in de provincie Utrecht: Zuidoever Gooi- en Eemmeer, Groot Zandbrink, Binnenveld (Hel / Blauwe Hel), Kolland & Overlangbroek, Uiterwaarden Neder-Rijn, Uiterwaarden Lek, Nieuwkoopse Plassen en De Haeck (schaallanden langs de Meije), Botshol en Oostelijke Plassen (Noorderpark).

Voor alle Natura 2000 gebieden worden na de aanwijzing zogenaamde Beheerplannen opgesteld; deze moeten binnen drie jaar vastgesteld zijn. In deze beheerplannen worden onder andere de beheersmaatregelen voor de instandhouding van het betreffende gebied vastgelegd; afhankelijk van de

eigendomssituatie is een ministerie of een provincie bevoegd gezag voor het opstellen en vaststellen van deze plannen. Voor de gebieden die geheel of gedeeltelijk in de provincie Utrecht liggen, is de provincie in alle gevallen (mede) bevoegd gezag. De eerste aanwijzingen zullen naar verwachting in 2008 definitief zijn. Voor Utrecht is dat het gebied Zuidoever Gooi- en Eemmeer. De resterende gebieden zullen waarschijnlijk in de eerste helft van 2008 de procedure tot aanwijzing ingaan. De provincie is met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet in 1998 het bevoegd gezag voor de vergunningverlening en handhaving in deze gebieden.

2 Gebiedsgericht beleid/ projecten

2.1 Meerjaren Actie Programma (MAP-streekplan 2005-2007)

Op 19 april 2005 hebben GS het eerste uitvoeringsplan van het streekplan vastgesteld: MAP-streekplan 2005-2007. Hierin staat beschreven op welke wijze de uitvoering en doorwerking van het streekplan voor deze ter hand wordt genomen en aan welke projecten de gereserveerde financiële middelen zouden worden besteed. Het MAP-streekplan 2005-2007 kende vijf strategische uitvoeringsprojecten en 37 acties die uit het streekplan volgde met een totaal budget van 10,5 mln. Het overgrote deel van deze middelen was bestemd voor de strategische uitvoeringsprojecten en € 300.000 voor de acties.

De 5 strategische acties van MAP-streekplan 2005-2007

A.	binnenstedelijke woningbouw Utrecht / Amersfoort:	€ 6.500.000,-
B.	regionaal bedrijventerrein Woerden:	€ 500.000,-
C.	Linschoterwaard:	€ 500.000,-
D.	Grebbelinie:	€ 1.500.000,-
E.	Groot Mijdrecht Noord:	€ 1.200.000,-

Het MAP heeft de realisatie van het streekplan goed aangejaagd, De provinciale organisatie is de afgelopen twee jaar aantoonbaar meer op uitvoering gericht dan ten tijde van het opstellen van het MAP-streekplan. Zoals ook in andere projecten, heeft de projectmatige aanpak binnen het actieprogramma tot een duidelijke meerwaarde geleid. Beslisdocumenten zorgden voor transparantie, de afgesproken doorlooptijd dwong tot snelheid en de doelen noodzaakten tot een gestructureerde en gecoördineerde aanpak. In het MAP zijn nieuwe ambtelijke en bestuurlijke rollen in praktijk gebracht in complexe en integrale gebiedsprojecten. Op basis van eerdere voortgangsrapportages en de evaluatie van 9 januari 2007 zijn leerpunten en aanbevelingen benoemd, welke zijn gebruikt bij het opstellen van het nieuwe actieprogramma: Ruimtelijk Actie Programma 2008-2011. Dit actieprogramma wordt ingezet bij de verdere uitvoering van het streekplan. In het RAP 2008-2011 zijn geen van de vijf projecten van het eerste actieprogramma opgenomen. Dit omdat de projecten binnen het MAP worden afgerond (Binnenstedelijke woningbouw Utrecht/Amersfoort en Regionaal bedrijventerrein Woerden) of omdat de projecten binnen de AVP geprogrammeerd zijn (Linschoterwaard en Grebbelinie). Groot Mijdrecht Noord is inmiddels een zelfstandig concernproject met bijbehorende middelen. Dit jaar is er wederom voor gekozen de voortgangsrapportage samen te laten vallen met het verslag van het Ruimtelijk Beleid.

A. Binnenstedelijke woningbouw Utrecht en Amersfoort	
Doelstelling Amersfoort	Bijdrage aan de realisatie van twee belangrijke projecten van bovenlokaal belang met betrekking tot binnenstedelijke woningbouw in Amersfoort: 1 Revitalisering Euterpeplein: revitalisering van het winkelcentrum, waardoor het winkelcentrum nu en in de toekomst een belangrijke verzorgende functie kan vervullen voor de prioriteitswijk Randenbroek – Schuilenburg; 2 planvoorbereiding voor de stadsentree de Hoge Weg: toevoeging van circa 500-1000 woningen langs de Hogeweg. Het trekkerschap van deze projecten ligt bij de gemeente.
Mijlpalen en resultaten Amersfoort	Beide projecten in Amersfoort hebben vertraging opgelopen in de tweede helft van 2007. Hierover is met de gemeente Amersfoort gesproken en onder andere naar de eventuele verwijtbaarheid van vertraging gekeken. Daar blijkt in dit geval geen sprake

2007	van. Er is daarbij gebruik gemaakt van de mogelijkheid uit de uitvoeringsovereenkomsten om de termijn voor de prestaties met een half jaar op te schuiven naar 1 juli 2008. De gemeente moet dan de eindrapportages aanleveren op basis waarvan de definitieve subsidievaststelling plaatsvindt. Eventueel bestuurlijk overleg bepaald wordt in hoeverre de gemeente aan de prestatie-eisen heeft voldaan. Bij Euterpeplein heeft het inrichtingsplan in de tweede helft van 2007 vertraging opgelopen door de inspraakprocedure voor een nieuwe snelfietsverbinding. Uiteindelijk gaat de verbinding niet door het plangebied, maar heeft door de onzekerheid wel voor vertraging gezorgd. Het plan voor de verbetering van de gevels/luifels is vertraagd doordat de nieuwe constructie juridisch en financieel onhaalbaar bleek. Met de pandeigenaren wordt een nieuw minder ambitieus plan besproken. De uitbreiding van het winkeloppervlak is voor 1 januari 2008 niet haalbaar gebleken wegens tekorten o.a. op het noodzakelijke ondergronds parkeren. De gemeente heeft zich verplicht voor 31 december 2007 een ontwikkelingsplan in samenwerking met de corporatie Alliantie Eemvallei te vervaardigen voor de Hogewegzone. Door een intensiever participatie traject met bewoners- en belangengroepen (nadere verkeers-, geluids- en milieuonderzoeken) zijn twee stedenbouwkundige modellen ontwikkeld. Na een keuze zal de gemeente voor 1 juli 2008 een model hebben uitgewerkt in een ontwikkelplan.
Doelstelling Utrecht	Bijdrage aan de realisatie van enkele belangrijke projecten van bovenlokaal belang met betrekking tot binnenstedelijke woningbouw in Utrecht. Gekozen is voor: 1 Herontwikkeling van de Talmalaan en de directe omgeving: naast de bouw van 256 woningen en het verleggen van de Talmalaan wordt extra kwaliteit toegevoegd via extra groen (pocketparcs) en gebouwd parkeren bij de sociale huurwoningen. 2 Kanaleneiland-Centrum: een grootschalige vernieuwingsoperatie van de wijk met een kwaliteitsverbetering door sloop (500 woningen) en nieuwbouw (vooralsnog tussen 1100 en 1700 woningen), revitalisering en verplaatsing van onderwijsgebouwen en uitbreiding van het winkelcentrum. Onder meer zijn betrokken de corporaties Mitros en Portaal, projectontwikkelaars en bewoners
Mijlpalen en resultaten Utrecht 2007	Het project Kanaleneiland-centrum verloopt volgens planning, de uitvoering van het project Talmalaan heeft eind derde kwartaal vertraging opgelopen. Door een onverwachte verspreiding van grondwaterverontreiniging tot in het plangebied was een nieuw saneringsplan nodig. Ook moeten de vergunningprocedures voor de Wet bodembescherming, Lozingsvergunning en Grondwateronttrekkings-vergunning, opnieuw doorlopen worden. Na afgifte en eventuele bezwaren (bij geen ingrijpende zienswijzen) kan uitvoering in het voorjaar 2008 plaatsvinden. De provincie en de gemeente Utrecht hebben actief over deze situatie overlegd en de provincie heeft ondersteuning gegeven rond de procedure van de grondwaterontrekkingsvergunning. Ook voor dit project is van de mogelijkheid uit de uitvoeringsovereenkomsten gebruik gemaakt om de termijn voor de prestaties met een half jaar op te schuiven naar 1 juli 2008 met de daarbij behorende eisen van eindrapportage. Bij Kanaleneiland-centrum wordt naar verwachting de planning m.b.t. de prestatie-indicatoren gehaald. Begin 2008 moet de eindrapportage worden aangeleverd. Pas na ontvangst van de eindrapportage met de actuele grondexploitatie wordt de definitieve subsidie vastgesteld en het resterende bedrag uitbetaald.

B. Regionaal bedrijventerrein Woerden	
Doelstelling	De voorbereiding van de realisatie van een regionaal bedrijventerrein ten westen van Woerden, dat volgens de principes van zorgvuldig ruimtegebruik tot stand gekomen is, op zorgvuldige wijze landschappelijk is ingepast en goed ontsloten is. Het bedrijventerrein is zowel bedoeld voor de reguliere groei als voor de hervestiging van uit te plaatsen bedrijven uit Woerden, omliggende kernen en het bijbehorende buitengebied. De resultaten worden vastgelegd in een Intentieverklaring en Convenant.
Mijlpalen en resultaten 2007	Binnen het MAP project is in de eerste helft van 2007 gewerkt aan een haalbaarheidsverkennnning ter voorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming. De haalbaarheidsverkenning naar het RBT toont aan dat een bedrijventerrein van 21 ha

	netto aan de westkant van Woerden technisch mogelijk en ruimtelijk inpasbaar is en daarmee een reële keuze is voor een regionaal bedrijventerrein. Er is gekeken naar inpassing in het landschap, de aansluiting op de wegen en de planologische regels. Vast staat ook dat er voldoende vraag is bij ondernemers. GS hebben in november 2007 besloten het MAP-project onder regie van de provincie te beëindigen. Dit vanwege ontwikkelingen in de omgeving van het project en een beperkte urgentie bij de betrokken partijen. Het beoogde eindresultaat van dit MAP-project (een ondertekend convenant) wordt hiermee dus niet bereikt. Eerst wordt nu gewacht op de resultaten van de gebiedsverkenning in het kader van de NV Utrecht aan de westkant van Utrecht (tussen Leidsche Rijn en Woerden). (*Meer over de NV Utrecht is te lezen in paragraaf 2.2).* Daarnaast is de gemeente Woerden momenteel ook bezig met een structuurvisie voor haar grondgebied. Als de resultaten van beide bekend zijn, kan een nieuwe afweging over realisatie van een regionaal bedrijventerrein gemaakt worden. Daarnaast is besloten om eerst voorrang te geven aan de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen.

C. Linschoterwaard	
Doelstelling	Behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied Linschoterwaard en omgeving door de landbouwkundige, recreatieve, ecologische en landschappelijke structuren te versterken, de cultuurhistorische waarden te behouden en de waterknelpunten in de regio op te lossen.
Mijlpalen en resultaten 2007	De belangrijkste deelprojecten op het gebied van landbouw, natuur, landschap en recreatie kunnen alleen gerealiseerd worden, wanneer voldoende (ruil)grond beschikbaar is. Het verwerven van grond is alleen mogelijk indien er voldoende (financieel) instrumentarium en tijd beschikbaar is. De financiële randvoorwaarde is door het MAP gecreëerd. Zonder deze bijdrage was er onvoldoende draagvlak voor het project geweest. Echter in de MAP-looptijd van 2 jaar heeft geen aankoop van gronden plaatsgevonden, grondmobiliteit op vrijwillige basis kost meer tijd. Door de grote inzet is de verwachting dat er in 2008 op dit punt succes wordt geboekt. Er lopen momenteel onderhandelingen over de verplaatsing van een agrarisch bedrijf met de hieraan gekoppelde grondverwerving. Met het instrument kavelruil kan de structuur van landbouwbedrijven, waaronder bedrijfsvergroting, verbeterd worden. In 2007 is bij ruim 70 agrarische bedrijven de behoefte aan kavelruil geïnventariseerd en er zijn plannen opgesteld. Door het ontbreken aan (ruil)grond zijn de plannen niet uitgevoerd. Dit geldt ook voor de Ecologische verbindingszones, Nieuwe natuur Oude Schans, Recreatief netwerk, Bufferzone A12 en Bufferzone Montfoort. Andere deelprojecten zijn wel van de grond gekomen. Zo is het deelproject promotie Linschoterwaard ingebed in het project Struinen en Vorsen, is het handboek groene bebouwingslinten in concept gereed, zijn de voorbereidingen getroffen voor de inrichting van de landschappelijke bufferzone Oudewater en is de Linie van Linschoten opgenomen in de te ontwikkelen aardkundige fietsroute. Ook is zoals gepland het watergebiedsplan Linschoterwaard opgesteld en in het voorjaar 2007 door het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden voor inspraak ter visie gelegd. Het DB van het waterschap heeft in september besloten om de behandeling van het ontwerp-watergebiedsplan uit te stellen. Volgens nieuwe berekeningen valt de wateropgave in delen van het gebied namelijk lager uit en moet het plan aangepast worden omdat er beperkte mogelijkheden zijn om uit te malen op de Gekanaliseerde Hollandse IJssel. Het project Linschoterwaard is opgenomen in de Agenda Vitaal Platteland en loopt door in het gebiedsprogramma Utrechtse Waarden.

D. Grebbelinie	
Doelstelling	Hoofddoelstelling van het project Versterking Grebbelinie is het vergroten van de cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit en functionaliteit van de Grebbelinie, waarbij de Grebbelinie een dragend element is voor de hele Gelderse Vallei.

	Nevendoelstellingen: - herstellen en beter herkenbaar maken van waardevolle cultuurhistorische elementen en structuren; - versterken van de recreatief-toeristische mogelijkheden als belangrijke drager van de plattelandseconomie; - het versterken van de natuur- en landschappelijke waarden.
Mijlpalen en resultaten 2007	In het eerste uitvoeringsjaar 2007 is met de start van een aantal belangrijke sleutelprojecten een stevig fundament gelegd om de doelen uit de gebiedsvisie te realiseren. Daarmee is het gelukt om binnen de MAP periode zowel een beschrijvende visie en bijbehorende uitvoeringsprogramma op te stellen als tot uitvoering te komen. In het jaarprogramma 2007 waren twintig programma's begroot. Uiteindelijk zijn 24 projecten gestart, waarvan er acht zijn afgerond. In 2007 is ook een programmaplan opgesteld, zodat helder is aan welke doelen en op welke wijze er binnen het programma wordt gewerkt en op welke wijze de relatie is vormgegeven richting de Agenda Vitaal Platteland en het programmabureau Vallei. Verder is het jaarprogramma 2008 in oktober door de Stuurgroep Grebbelinie vastgesteld. Op 18 december 2007 is door GS het gebiedsplan Eemland/Gelderse Vallei, waar het jaarprogramma Grebbelinie deel van uitmaakt, vastgesteld. De gebiedspartners zijn langzaam gestart met projecten uit het uitvoeringsprogramma, de resultaten van deze projecten zullen in 2008/2009 zichtbaar worden. Tot slot is een begin gemaakt met het proces om het programma in 2009 over te kunnen dragen van de Provincie naar het gebied zelf (programmabureau SVGV). Het project is geprogrammeerd binnen de AVP, uitvoeringsprogramma Eemland-Gelderse Vallei. Hiermee is de financiering van het uitvoeringsprogramma Grebbelinie verankerd tot 2013. De accenten van 2008 zijn, meer uitvoering, meer uitvoering door gebiedspartners en minder door het programmateam Grebbelinie, sterke inzet op educatie en het verbeteren van de uitstraling van de Grebbelinie en cofinanciering door gebiedspartijen laten toenemen naar ruim 40%. In mei 2007 is de overeenkomst voor de aankoop van camping de Batterijen op het noordelijk deel van Fort aan de Buursteeg gesloten. Dit is een belangrijke stap in het realiseren van het centrale bezoekerscentrum voor de Grebbelinie. Andere voorbeelden van projecten zijn: een inspiratieboek waarin de erfgoedstrategie is uitgewerkt en met diverse inrichtingsprincipes als inspiratie voor de uitvoering, inbreng van inrichtingsprincipes Grebbelinie vanuit militairhistorische structuur in het programma van eisen voor het inrichtingsplan voor de locatie Maatweg (noorden Amersfoort), nulmeting en programmaplan voor het sleutelproject fietsroutenetwerk en wandelroutes langs de Grebbelinie, tentoonstelling voor het Bevrijdingsfestival op 5 mei, een reeks succesvolle theatervoorstellingen en een voorbereiding vernieuwd programma voor de website. Gebiedspartners zijn gestart met herstel van cultuurhistorische waarden in het gebied, zoals de Spuisluis in Spakenburg, de coupures van de liniedijk rond Renswoude, het werk aan de Daatselaar van Staatsbosbeheer en Lambalgen keerkade in Woudenberg.

E. Groot-Mijdrecht Noord	
Doelstelling	Het voorbereiden van besluitvorming over de toekomstige inrichting van polder Groot Mijdrecht Noord (GMN), mogelijk gevolgd door een intentieovereenkomst met partners voor de uitvoering. De toekomstige inrichting moet duurzaam zijn en heeft als belangrijke elementen: • waterproblematiek in en om De Ronde Venen duurzaam oplossen; • versterking en behoud van de ruimtelijke kwaliteit, met name in gebieden waar deze onder druk staat als gevolg van slechte economische vooruitzichten van de agrarische sector; • realiseren van schakel in EHS en Natte As; • kansen benutten voor recreatie, toerisme en economische ontwikkeling in het landelijk gebied.
Mijlpalen en	Tijdens de bespreking in PS op 5 februari heeft de eerste besluitvoering van PS

resultaten 2007	plaatsgevonden. PS hebben afgesproken dat zij zich medio 2008 (september) over de toekomst van de polder gaan uitspreken en een keuze voor een voorkeursstrategie gaan maken. Dit omdat tijdens de bespreking in PS bleek dat er binnen PS indringende vragen leefden over de betrokkenheid van bewoners, de feiten over water en bodemdaling en over de mate van zekerheid rond de financiering. Ook is besloten in de periode tot november 2007 geen structurele wijzigingen in het waterpeil van de polder te bewerkstellingen Tevens hebben PS GS verzocht een overleggroep in te stellen, bestaande uit vertegenwoordigers van overheden en bewoners, met als taak het opstellen van een gezamenlijk feitenrelaas. In het voorjaar is uit een inventarisatie langs alle partijen gebleken dat er zeer weinig draagvlak was voor een dergelijk overleggroep. Daarom hebben GS – na afstemming met de statencommissie RGW – besloten tot de instelling van een onafhankelijke gezaghebbende commissie van onafhankelijke deskundigen op het gebied van water en bodemdaling. De commissie (onder leiding van dhr. J. Remkes) biedt op 21 januari 2008 haar rapportage aan met haar bevindingen over de volledigheid en juistheid van feiten en onderzoeken op gebied van water en bodem in de polder. Om de uitvoering van een te kiezen duurzame oplossing mogelijk te maken is simultaan met de voorbereiding van de besluitvorming gezocht naar financiële middelen. De lobby bij het rijk heeft ertoe geleid dat het project Groot Mijdrecht Noord is opgenomen op de lijst van projecten die in aanmerking komen voor FES-middelen die beschikbaar zijn in het kader van de Nota Ruimte. GMN is ook opgenomen als kandidaat project in het programma Randstad Urgent Daarnaast heeft het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht besloten een (eerste) bedrag van 23 miljoen euro beschikbaar te stellen voor een duurzame oplossing van de waterproblematiek in Groot Mijdrecht Noord. Tenslotte is het project opgenomen in het Uitvoeringsprogramma van het college met bijbehorende reservering van middelen. De inzet van de middelen is gekoppeld aan de besluitvorming in september 2008 over de voorkeursstrategie. Het project loopt in 2008 door als zelfstandig concernproject van de Provincie Utrecht.

2.2 NV Utrecht en het programma Randstad Urgent

In 2005 is door de NV Utrecht, het samenwerkingsverband van de gemeenten Hilversum, Amersfoort, Utrecht, de drie stadsgewesten (Utrecht, Eemland en Gooi en Vechtstreek) en de provincie, de eerste versie van de Ontwikkelingsvisie 2015-2030 uitgebracht. Deze visie geeft een integrale visie voor de toekomstige samenhangende ontwikkeling van wonen en werken, de groenblauwe opgaven en de bereikbaarheidsvraagstukken in het NV Utrecht gebied. De visie gaat uit van een behoefte aan zo'n 65.500 woningen op langere termijn.
Ongeveer de helft hiervan zou zijn plek kunnen vinden binnen de bestaande rode contouren van het huidige streekplan. Voor de overige opgave zijn in deze versie van de visie een aantal potentiële zoekrichtingen genoemd. Het grootste discussiepunt binnen de lange termijnagenda is het spanningsveld tussen de groenblauwe kwaliteiten van het gebied en de verstedelijkingsopgave. In het NV-Utrecht gebied liggen vijf Nationale Landschappen. Daarnaast ligt de Heuvelrug vrijwel geheel in de ecologische hoofdstructuur. Het belangrijkste discussiepunt binnen de NV Utrecht en in het overleg met het Rijk is hoe we met respect voor deze kwaliteiten omgaan met de verstedelijkingsbehoefte.
De Ontwikkelingsvisie is tot stand gekomen op verzoek van de Minister van VROM, maar ook de regionale partners zelf hebben behoefte aan een doorkijk na de streekplanperiode. Aangezien de NV Utrecht zelf geen besluiten neemt, is de Ontwikkelingsvisie voorgelegd aan de afzonderlijke partners.
Op basis van de reactie van de partners, maar ook van maatschappelijke organisaties, is in 2006 en 2007 verder aan de Ontwikkelingsvisie gewerkt. Dit liep parallel op met de lopende infrastructurele verkenningen. De tweede versie van de Visie is in december 2006 voorgelegd aan PS. De Staten vroegen aandacht voor hernieuwde ramingen van de behoefte aan werkgelegenheidslocaties. Daarnaast willen de Staten bij de planning van nieuwe bouwlocaties de volgorde van het streekplan aanhouden. Eerst binnenstedelijk, vervolgens binnen de rode contouren en dan pas op zoek gaan naar mogelijke nieuwe locaties buiten de rode contouren. Tot slot vroegen de Staten een nauwe betrokkenheid van de gemeenten bij de verdere planvorming. Op basis van alle binnengekomen reacties is de Ontwikkelingsvisie opnieuw bijgesteld en vervolgens op 18 juni 2007 gepresenteerd. Daarmee was de visie echter niet afgerond. In de

Ontwikkelingsvisie zijn de nodige vervolgactiviteiten aangekondigd die in de loop van 2007 verdere uitgewerkt zijn. Dat proces loopt ook nog door in 2008. Zo lopen er gebiedsgerichte verkenningen voor Rijnenburg, voor de Oude Rijnzone tussen Utrecht en Woerden, voor de Kromme Rijn/Lekzone en voor Eemland. Centraal in deze verkenningen staat de vraag of de in de Ontwikkelingsvisie geschetste mogelijke ontwikkelingen ook daadwerkelijk haalbaar zijn. In deze verkenningen staat de kwaliteit van het gebied centraal. Ook de binnenstedelijke mogelijkheden worden nader verkend. Daarnaast werkt de NV Utrecht mee aan de verstedelijkingsopgave van Almere. Van de vraag naar 65.500 woningen in het NV Utrecht-gebied zal Almere 15.000 woningen voor zijn rekening nemen. In 2007 is er daarnaast gewerkt aan enkele meer sectorale verkenningen. Zo zijn er nieuwe werkgelegenheidsramingen gemaakt. In vergelijking met eerdere schattingen daalt de toekomstige behoefte aan nieuwe bedrijfsterreinen. De groenblauwe opgaven zijn verder uitgewerkt, waarbij ook gekeken is naar de mogelijkheden van landelijk wonen. Tot slot is gekeken of er in de nabijheid van bestaande en nieuwe Randstadspoorstations aanvullende verstedelijkingsmogelijkheden zijn.
Aan het eind van 2007 waren van al deze verkenningen de voorlopige resultaten bekend en heeft een eerste bestuurlijke sondering in het bestuurlijk overleg van de NV Utrecht plaatsgevonden. De voorlopige eerste conclusies zijn dat de binnenstedelijke mogelijkheden groter zijn dan eerst gedacht. Ook zijn er aanvullende mogelijkheden in de nabijheid van (geplande) Randstadspoorstations. De opgave voor Almere vanuit de NV Utrecht blijft ongewijzigd. Door deze uitkomsten is het waarschijnlijk niet nodig een zeer forse nieuwe bouwlocatie te ontwikkelen. Wel zal er in kleinere aantallen in de diverse deelgebieden gezocht moeten worden naar aanvullende verstedelijkingsmogelijkheden en is de binnenstedelijke opgave fors. Om dit te kunnen realiseren zullen er de nodige randvoorwaarden ingevuld moeten worden. Daarbij is ook betrokkenheid van het rijk nodig. Zo zullen de verbindingen tussen Utrecht en Almere verbeterd moeten worden en zijn er extra financiële inspanningen nodig om de binnenstedelijke opgave te kunnen realiseren. Ook zullen er afhankelijk van de uiteindelijke keuze over Rijnenburg mogelijk forse infrastructurele voorzieningen getroffen moeten worden.
In 2008 zal deze zoektocht voortgezet worden, waarbij er ook overleg zal plaatsvinden met de individuele partners van de NV Utrecht, de betrokken gemeenten en met het rijk. Dat betekent overigens niet dat er op dit moment sprake is van concrete locatiekeuzes. Dat komt later aan de orde in het kader van (de) toekomstige structuurvisie(s).

De discussie rondom de lange termijnvisie van de NV Utrecht is onder de titel “Duurzaam bouwen in de Noordvleugel Utrecht” ook opgenomen in het programma “Randstad Urgent” van het Kabinet. In dit programma zijn 35 belangrijke projecten in de Randstad opgenomen. Met deze projecten wil het Kabinet in deze regeerperiode voortgang boeken. Naast de NV Utrecht visie zijn het Randstad Urgent programma ook de Utrechtse projecten over de infrastructurele Pakketstudies, Groot Mijdrecht Noord en de ‘Ruggengraat voor natuur en recreatie’ (Natte as) opgenomen. Het Kabinet acht de Randstad Urgent projecten van wezenlijk belang voor de versterking van de internationale concurrentiepositie van de Randstad.

Afbeelding XXXXX Overzicht gebiedsgerichte verkenningen NV Utrecht.
Bron: Noordvleugel Utrecht ontwikkelingsvisie 2015-2013.

2.3 Agenda Vitaal Platteland (AVP)

WILG, ILG en AVP

Op grond van de Wet inrichting landelijk gebied (WILG) moeten provincies zorgen voor een meerjarige programmering voor de investeringen in het landelijk gebied. De gebieden hebben een uitvoerende rol en de provincies zorgen voor de regie. Provincie Utrecht geeft hieraan invulling door het programma Agenda vitaal platteland (AVP). Het AVP beperkt zich niet tot de prestaties en middelen die zijn opgenomen in de Bestuursovereenkomst ILG, een overeenkomst tussen rijk en provincie. De AVP omvat ook de provinciale en regionale ambities voor de ontwikkeling van het landelijk gebied. In de AVP zijn dus de middelen geprogrammeerd van Rijk, EU, provincie Utrecht en gebiedspartijen zoals gemeenten en waterschappen.

In het provinciale Kaderdocument AVP is vastgelegd welke doelen worden nagestreefd, welke middelen daarvoor ingezet kunnen worden, hoe de uitvoering gestalte moet krijgen en op welke wijze monitoring en rapportage plaats moet vinden. Een belangrijke keuze daarbij is de verdeling van de provincie in vijf AVP-gebieden.

Gebieds- en Uitvoeringsprogramma's

In het Kaderdocument is ook vastgelegd dat de gebieden Gebieds- en Uitvoervoeringsprogramma's moeten opstellen. In de gebiedsprogramma's is de meerjarenprogrammaring opgenomen. De Uitvoeringsprogramma's worden jaarlijks opgesteld. Hierin staat welke prestaties dat jaar zullen worden gerealiseerd en hoe de kosten worden gedekt.
Op 5 november 2007 hebben PS de Gebiedsprogramma's voor alle AVP-gebieden vastgesteld. Hierdoor is duidelijk welke aan welke doelen de komende jaren gewerkt gaat worden door de gebieden en welke middelen daarvoor beschikbaar zijn.

In de loop van 2007 zijn de Uitvoeringsprogramma's voor 2007 vastgesteld. Omdat de voorbereidingen voor AVP nog niet helemaal waren afgerond zijn deze Uitvoeringsprogramma's beperkt gebleven tot hetgeen nodig was voor subsidieverlening.
Eind 2007 zijn de Uitvoeringsprogramma's 2008 ontvangen. Deze bevatten wel het totaal aan beoogde prestaties en dekkingsvoorstellen voor de benodigde middelen. Vanaf 2008 wordt bij de AVP gewerkt met Kaderbrieven als basis voor de Uitvoeringsprogramma's.

Subsidiekader
Eind 2006 is de provinciale Subsidieverordening ILG vastgesteld. In 2007 is hieraan verder inhoud gegeven door het vaststellen van een Subsidiekader. Na instemming door LNV en Brussel is dit subsidiekader opengesteld.

2.4 Reconstructie Gelderse Vallei

In 2005 hebben PS van Gelderland en Utrecht het Reconstructieplan voor het reconstructiegebied Gelderse Vallei/Utrecht-Oost (GVUO) vastgesteld. Het Utrechtse deel van het Reconstructiegebied GVUO omvat de deelgebieden Eemland, Gelderse Vallei en Utrechtse Heuvelrug. Het Reconstructieplan beoogt te komen tot een integrale kwaliteitsimpuls van het landelijk gebied binnen het reconstructiegebied. In 2005 is gestart met de uitvoering van het Reconstructieplan. De uitvoering is inmiddels goed op gang. De uitvoering van het Reconstructieplan maakt sinds 2007 onderdeel uit van de uitvoering van de Agenda Vitaal Platteland 2007-2013. Eemland-Gelderse Vallei en de Utrechtse Heuvelrug vormen twee van de zes AVP-gebieden in Utrecht. De Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei (SVGV) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de AVP binnen het AVP-gebied Eemland-Gelderse Vallei. De uitvoering van de AVP binnen het AVP-gebied vindt plaats door het Overlegorgaan Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en de provincie gezamenlijk.

2.5 Groene Hart

Voor de uitwerking van het Groene Hart wordt een interprovinciale aanpak gevolgd onder regie van de Stuurgroep Groene Hart, ondersteund door het Programmabureau Groene Hart. Bij het programmabureau zijn programmamanagers vanuit de drie provincies betrokken. Deze programmamanagers hebben een groene, programmatische achtergrond. De provincie Utrecht heeft er in de zomer van 2007 voor gekozen om ook een programmamanager met een ruimtelijke, beleidsmatige achtergrond toe te voegen. Dezelfde beweging heeft plaatsgevonden in het Management Team Groene Hart dat de Stuurgroep voorbereidt. Hierin is sinds de zomer van 2007 tevens de afdeling Ruimte vertegenwoordigd. De andere Groene Hartprovincies hebben dit initiatief nog niet gevolgd.

Op 1 februari 2007 is het Uitvoeringsprogramma Groene Hart vastgesteld. PS van Utrecht hadden dit al in december 2006 gedaan. Het Uitvoeringsprogramma geeft de ontwikkelingsperspectieven en kwaliteiten voor landbouw, water, cultuurhistorie, wonen, werken, recreatie en toerisme, transitie veenweidegebieden en droogmakerijen weer. De integrale Groene Hartkwaliteit heeft als startpunt de kernkwaliteiten uit de Nota Ruimte, de genoemde ontwikkelingsperspectieven en de cultuurhistorische waardenkaarten van de provincies. Het Uitvoeringsprogramma vormt het sluitstuk van drie eerdere producten:

- De Balans (maart 2005) bevat herijkte uitgangspunten voor het Groene Hart en een overzicht van lopende provinciale projecten.
- Het Ontwikkelingsprogramma (november 2005) bevat een richtinggevend ontwikkelingsperspectief, vier prioritaire uitvoeringsaccenten en tien concrete icoonprojecten. Voor de provincie Utrecht gaat het om De Venen, de Natte As, de polder Groot-Mijdrecht Noord en het Venster Bodegraven Woerden. Op 7 februari 2006 hebben PS ingestemd met het Ontwikkelingsprogramma.
- Het Uitvoeringsplan (mei 2006) is de uitwerking van het Ontwikkelingsprogramma. Het geeft een financiële en organisatorische onderbouwing bij de iconen, projecten en de beleidsagenda (waaronder het uitvoeringsprogramma Veenweiden); wie doet wat en hoe gaan we het betalen.

Voor het vastleggen van de gewenste kwaliteiten in het Groene Hart is in de eerste helft van 2007 gewerkt aan een proeve van de kwaliteitsatlas. Deze atlas zal na completering in de komende periode zijn doorwerking vinden in ruimtelijke plannen, zoals structuurvisies en bestemmingsplannen.

De drie Groene Hartprovincies hebben regelmatig overleg met het Rijk. Deze gesprekken gaan onder andere over het principe van 'migratiesaldo nul' en het bijbehorende bouwprogramma voor het Groene Hart in zijn totaliteit. In 2007 is door de provincies een 'factfinding' uitgevoerd om de stand van zaken met betrekking tot voorgenomen bouwplannen in relatie te kunnen brengen met het migratiesaldo nul.

Een ander, nauw gerelateerd, gespreksonderwerp is sturing op kwaliteit en vitaliteit in het Groene Hart. In het kader hiervan heeft de Stuurgroep Groene Hart het initiatief genomen om een voorloper op Groene Hartniveau voor de Provinciale Structuurvisies op te stellen. In het vierde kwartaal van 2007 is het plan van aanpak hiervoor opgesteld en vastgesteld in GS van de drie provincies en vervolgens overlegd met het rijk. De voorloper wordt in de eerste helft van 2008 opgesteld gericht op vaststelling door GS van de drie provincies medio 2008, na overleg met de drie PScommissies. De voorloper wordt verwerkt in de afzonderlijk op te stellen provinciale structuurvisies. De urgentie van de voorloper wordt bepaald door de provincies Noord- en Zuid-Holland die al met hun provinciale structuurvisie zijn gestart.
Het rijk heeft in 2007 het programma Randstad Urgent vastgesteld. Hierin zijn enkele icoonprojecten uit het Groene Hart opgenomen, te weten Ruggegraat voor natuur en recreatie, Oude Rijnzone (provincie Zuid-Holland) en Groot Mijdrecht Noord. Voor deze projecten zijn contracten tussen rijk en regio opgesteld.

2.6 Nieuwe Hollandse Waterlinie

Beleidskader
De Nieuwe Hollandse Waterlinie (hierna: NHW) is door het Rijk benoemd tot Nationaal project op basis van een landschappelijke visie, de nota Linieperspectief Panorama Krayenhoff. Deze visie is leidraad voor de opwaardering en ontwikkeling van de overgebleven elementen van de NHW. Het gaat daarbij niet alleen om de nog aanwezige forten, maar ook de waterstaatkundige structuur is onderdeel van het Nationaal project. Hoofdlijnen van de doelstelling zijn:

- het vergroten beleefbaarheid van de NHW;
- het vergroten toegankelijkheid van de NHW;
- het behoud, veiligstelling en herstel van elementen en landschap;
- het vergroten aantrekkelijkheid van het Hollandse Waterliniegebied.

Maar de Nieuwe Hollandse Waterlinie is meer dan een Nationaal project: het is in de Nota Ruimte tevens aangewezen als nationaal landschap. In die zin is het project in een breder kader geplaatst voor een integrale gebiedsbenadering en gebiedsontwikkeling.

De uitvoering van Linieperspectief Panorama Krayenhoff wordt in de provincie Utrecht georganiseerd in de projectenveloppen Vechtstreek-Zuid, Kraag van Utrecht, Rijnauwen-Vechten en Linieland. In 2006 is voor alle vier de enveloppen van de NHW die binnen de provincie Utrecht vallen, het gebiedsprogramma en het meerjarenuitvoeringsprogramma 2007-2013 opgesteld. In 2007 zijn de vier enveloppen geintegreerd in de AVP-gebiedsprogramma's. De enveloppen Vechtstreek-Zuid en Kraag van Utrecht in het AVP-gebied Midden en de enveloppen Rijnauwen-Vechten en Linieland in het AVP-gebied Kromme Rijn. De door de enveloppecommissies vastgestelde uitvoeringsprogramma's 2007 van de vier enveloppen zijn volledig opgenomen in de uitvoeringsprogramma's 2007 van de twee AVP gebieden.

Resultaten
Ondertussen zijn er diverse projecten in uitvoering gebracht, welke tot aansprekende resultaten hebben geleid. Het inundatiekanaal bij de Gedekte Gemeenschapsweg in Houten is vrijgemaakt van munitie, uitgebaggerd en geschikt gemaakt voor kanoroutes. Er is een start gemaakt om de Gedekte Gemeenschapsweg in profiel te brengen, zodat toeristische infrastructuur zoals wandel- en fietsroutes medio 2008 kunnen worden aangelegd.
In het Nedereindsevaartgebied bij Oud Zuilen is een toeristisch-recreatieve gebiedsvisie opgesteld met daaraan gekoppeld een actieplan met concrete projecten. Met het restaureren van een tweetal inundatiesluizen in dit gebied is reeds een start gemaakt. Tevens zijn de eerste voorbereidingen voor het aanleggen van wandel- en parkeervoorzieningen en een eenduidige bewegwijzering in dit gebied getroffen.
Bij fort aan de Klop, gelegen aan de noordelijke stadsrand van Utrecht is officiële opening geweest samen met de openingsstart van de fortenmaand. De artillerieloods is gerestaureerd en er is een camping gerealiseerd.
In samenwerking met de gemeente De Bilt, het Utrechts landschap, de gemeente Houten en de provincie is het Rodemterrein aangekocht waardoor verdere (NHW-) ambities in deze omgeving mogelijk worden. De in nabijheid hiervan gelegen 'werken van Griftenstein' (aardwerk met daarin mitrailleurkazematten) zijn opgeschoond en beter zichtbaar gemaakt vanaf de openbare weg (N225).
Eén van de belangrijkste opgaven in het enveloppegebied Rijnauwen-Vechten is het verbeteren van de ontsluiting. In november is bij de gemeente Bunnik een project gestart om te komen tot een breed gedragen

ontsluitingsplan. Centraal in het plan zal staan: de bereikbaarheid van fort bij Vechten, oplossen parkeerproblematiek bij Amelisweerd en het opheffen van de (recreatieve) barrière werking van de A12.

Fort bij Vechten
De provincie, gemeente Bunnik, Staatsbosbeheer en de Liniecommissie NHW hebben op 4 juli een intentieovereenkomst voor Fort bij Vechten getekend. Daarin stemmen deze partijen in met een gezamenlijk Masterplan, gericht op het ontwikkelen van het fort tot recreatieve pleisterplaats en Nationaal Liniecentrum voor de NHW. Als vervolg wordt gewerkt om deze plannen concreet en uitvoerbaar te maken. Belangrijke aandachtspunten zijn de financiering, het betrekken van marktpartijen, voorbereiden van vergunningen en ontheffingen, in kaart brengen van ruimtelijke randvoorwaarden en procedures alsmede het realiseren van een goede parkeervoorziening en verkeersontsluiting.

Verkenningsfase Nota Ruimte
Het project NHW is in juli 2007 door het Kabinet toegelaten tot de Verkenningsfase van het Nota Ruimte budget. Het kabinet brengt hiermee tot uitdrukking de NHW een belangrijk project te vinden voor het bereiken van een aantal doelstellingen, onder meer in het kader van Mooi Nederland.

Als onderdeel van de verkenningsfase is voorzien in het opstellen van een maatschappelijke kosten baten analyse (MKBA) die onder verantwoordelijkheid van VROM begin 2008 wordt opgesteld. De volgende deelgebieden van de NHW met de respectievelijke projecten zijn voorgedragen:
- Gebied Vechten/Rijnauwen, met speerpunt de ontwikkeling en ontsluiting van Nationaal Liniecentrum op fort bij Vechten.
- Gebied Linieland, met speerpunten de restauratie/ontwikkeling forten Honswijk en Everdingen, recreatieve ontsluiting/fietsbrug over het Amsterdam Rijnkanaal (na)bij de Plofsluis.

In december 2007 zijn de kengetallen voor de maatschappelijke kosten baten door de provincie aangedragen bij VROM.

2.7 De Venen

De Venen is icoon in het Uitvoeringsprogramma Groene Hart 2007-2013. Het Herijkte Plan draagt bij aan de ontwikkelingsperspectieven, ambities en kwaliteiten in het Uitvoeringsprogramma Groene Hart.

In februari 2007 is het Herijkt Plan de Venen 2007 vastgesteld door PS. Dit plan is een aanpassing van en een aanvulling op het oorspronkelijke Plan van Aanpak de Venen uit 1998. Het herijkte plan voorziet in een snelle uitvoering van de opgaven voor natuur, landbouw en recreatie. Daarnaast voorziet het in een nieuwe gebiedsgerichte aanpak van de veenweiden, waarin een duurzame inrichting voor landbouw, natuur en bebouwing met het benodigde maatwerk wordt uitgevoerd.

Met dit plan is de basis gelegd voor een overgang in de uitvoering van de Venen in het kader van de Agenda Vitaal Platteland Utrecht. De provincie Zuid-Holland heeft, gezien de beperking in de beschikbare middelen, bepaald geen prioriteit aan de uitvoering in de Venen te kunnen geven in de periode 2007-2013. De Zuid-Hollandse partners in de Stichting Ontwikkeling de Venen hebben vervolgens de deelname aan de Stichting opgeschort.

Gezien beide ontwikkelingen is begin 2007 de bestuursstructuur aangepast. De provincie is als opdrachtgever uit het bestuur gegaan en het Dagelijks- en het Algemeen Bestuur zijn samengevoegd in een Gebiedscommissie die de uitvoering van het Herijkt Plan aanstuurt. De Gebiedscommissie wordt daarin ondersteund door een programmateam.

De Gebiedscommissie heeft op basis van het Herijkt Plan de Venen het Gebiedsprogramma de Venen 2007-2013 voor de Agenda Vitaal Platteland opgesteld. Dit is november 2007 door PS vastgesteld. Dit gebiedsprogramma biedt de basis voor de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's.

Het Uitvoeringsprogramma 2007 kon door de overgang naar de nieuwe situatie zowel bij de Gebiedscommissie als bij de provincie pas in het najaar vastgesteld worden. Hiermee kon daarom maar voor €3 miljoen aan nieuwe projecten geprogrammeerd worden.

Voor het gebied Groot Wilnis-Vinkeveen is de gebiedscommissie gestart met het maken van een plan gemaakt hoe een robuuste natuurverbinding met de Vechtplassen en een duurzame landbouwinvulling

kunnen worden gecombineerd in een robuust duurzaam watersysteem. Dit gebeurt onder leiding van onafhankelijke procesmanagers met oplossingen die door het gebied zelf worden aangedragen. Deze vernieuwende aanpak is in het najaar opgenomen als voorbeeldproject in het project Groene Ruggengraat van het Groene Hart in het kader van het Programma Randstad Urgent. In de loop van 2008 zullen de resultaten van het planproces bekend worden.

Naast het programmeren van toekomstige uitvoering, is de eerder geprogrammeerde uitvoering voortvarend doorgegaan. In 2007 zijn een flink aantal vrijwillige kavelruilen gereed gekomen, waarmee de landbouwstructuur is versterkt en ook grond voor natuur en waterbeheer beschikbaar komt. Daarnaast is de landbouw gestimuleerd met subsidies kavelpaden en verbredingsactiviteiten; zijn veel recreatieprojecten, zoals fiets- en wandelroutes, knooppunten en hooiberghutten in ontwikkeling; zijn enkele natuurinrichtingsprojecten klaar voor inrichting in 2008 en zijn de diverse watergebiedsplannen volop in uitvoering.

Een zorgpunt is de geringe voortgang op grondverwerving in 2007. De Gebiedscommissie vraagt de provincie om extra instrumenten om de grondverwerving te kunnen stimuleren.

2.8 Hart van de Heuvelrug

Programma
Het gebiedsontwikkelingsprogramma Hart van de Heuvelrug, waarin 17 partijen samenwerken, richt zich op een ruimtelijke kwaliteitsverbetering van het gebied tussen Amersfoort, Soest en Zeist. De Belangrijkste opgave is het realiseren van drie ecologische corridors. Daarnaast richt het programma zich op rode ontwikkelingen en op de maatschappelijke integratie van de zorg.
Voor de concrete uitvoering van projecten binnen Hart van de Heuvelrug zijn clusterovereenkomsten van belang. In een clusterovereenkomst maken de uitvoerende partijen afspraken over een pakket van groene en rode projecten die binnen één grondexploitatie worden betrokken en die leiden tot een ruimtelijke kwaliteitsverbetering. In 2007 waren twee clusters in uitvoering, te weten Zorgpilot Zeist en Soest I. Ook is er een nieuwe clusterovereenkomst ondertekend: Zeist II: Kamp van Zeist Den Dolder vierde kwadrant.

Binnen het programma Hart van de Heuvelrug zijn in 2007 op het gebied van de ruimtelijke ordening twee zaken relevant: de Raad van State uitspraak over het bestemmingsplan 'Hart voor Groen 2005' van de gemeente Soest en het Uitwerkingsplan Kamp van Zeist.

Uitspraak Raad van State bestemmingsplan Hart voor Groen 2005
Dit bestemmingsplan voorziet in de planologische regeling van enkele belangrijke rode en groene projecten binnen het programma Hart van de Heuvelrug, waaronder het ecoduct Soesterberg en de locaties Apollo-Noord (woningbouw) en Richelleweg (bedrijventerrein).
De Raad van State heeft zich positief uitgesproken over het collegebesluit over het ecoduct Soesterberg. Daarmee is de bestemmingen daarvoor onherroepelijk geworden. Ook de bestemmingen voor het Kodakterrein en het Jessurunkamp zijn onherroepelijk geworden. Verder heeft de Raad van State zich positief uitgesproken over onder meer de financiële haalbaarheid van het plan. Ook is de Raad van State van oordeel dat het plan in overeenstemming is met de Nota Ruimte (waaronder de toepassing van de EHS-saldobenadering).

De Raad van State heeft echter ook onderdelen van het GS-besluit en van het bestemmingsplan vernietigd. Het gaat hier om het volgende:
1. vernietiging van het GS-besluit op het punt van goedkeuring aan de wijzigingsbevoegdheid voor de locaties Apollo-noord, Richelleweg en Soesterberg-noord;
2. vernietiging van het bestemmingsplan voor wat betreft de voorschriften voor de wijzigings-bevoegdheid voor Apollo-noord.

De vernietiging van het GS-besluit hangt samen met het oordeel van de Raad van State dat er onvoldoende onderbouwing is gegeven voor de rood-groenbalans. Dit is de balans tussen de rode en de groene projecten. Die moet minimaal in evenwicht zijn. De rood-groenbalans voor de projecten waarin het bestemmingsplan Hart voor Groen 2005 voorziet is opgesteld door de 17 Hart van de Heuvelrugpartijen en valt naar het oordeel van het Bestuurlijk Platform Hart van de Heuvelrug licht positief uit voor de groene projecten. Tevens is de Raad van State van oordeel dat de bescherming van de cultuurhistorische waarden scherper

omschreven moet zijn om deze veilig te stellen. Verder moet beter worden onderbouwd waarom geen kwaliteitstoeslag hoeft plaats te vinden bij natuurcompensatie.
Ook is de Raad van State van oordeel dat onvoldoende is onderbouwd dat de vereiste ontheffing op grond van de Flora en Faunawet daadwerkelijk kan worden verleend.
Bij de vernietiging van een deel van het bestemmingsplan is de achterliggende gedachte dat de bescherming van de cultuurhistorische waarden binnen de locatie Apollo-noord in het bestemmingsplan niet voldoende overeenstemt met de bedoelingen zoals opgenomen in de toelichting bij het plan. Onbedoeld heeft de gemeenteraad dit niet op een juiste wijze in de voorschriften vastgelegd die gelden na de wijziging in een woonbestemming.
De gemeente Soest werkt aan herstel van het bestemmingsplan. De provincie heeft een nieuw besluit in voorbereiding om te voorzien in het tekort aan motivering. Het Bestuurlijk Platform heeft in een brief de rood-groenbalans nogmaals onderbouwd. Het nieuwe besluit zal naar verwachting begin 2008 wordt genomen.

Uitwerkingsplan Kamp van Zeist
In 2007 hebben GS een Uitwerkingsplan van het Streekplan vastgesteld voor het Hart van de Heuvelrug-project Kamp van Zeist. Dit project voorziet in het teruggeven aan de natuur van een 29 hextare van dit terrein. Voor het resterende gedeelte is de rode contour vastgelegd.

Vliegbasis Soesterberg
De toekomst van vliegbasis Soesterberg is ook onderwerp binnen Hart van de Heuvelrug. Ter voorbereiding van een Ruimtelijk plan zijn in 2007 vijf deelonderzoeken verricht:

- natuurvisie;
- marktonderzoek wonen, werken;
- mogelijkheden financiering via derden (subsidies e.d.);
- cultuurhistorische en archeologische waarden;
- transformatie Soesterberg-Noord.

Een panel van internationale deskundigen van het Urban Land Institute (ULI) heeft in september zich gebogen over de mogelijkheden van de vliegbasis. Dat heeft geleid tot een advies. De belangrijkste aanbeveling van het ULI is het gebied te transformeren tot een nationaal 'Peace' park met nationale mede financiering.
Met onder andere de deelonderzoeken en het ULI-advies als belangrijke bouwstenen wordt gewerkt aan een Ruimtelijk plan. De eerste proeven daarvan worden begin 2008 gepresenteerd. Eind 2008 moet het Ruimtelijk plan zijn vastgesteld door de raden van Soest en Zeist en door PS.

2.9 Knelpuntennota Zuidoost-Utrecht

Met betrekking tot Zuidoost-Utrecht is afgesproken dat de gemeenten en de provincie een Knelpuntennota opstellen met betrekking tot het streekplanprogramma wonen en werken. Deze nota zou tevens als input kunnen dienen voor een door de regio op te stellen visie voor de lange termijn. De nota is in 2006 opgesteld en op 29 januari 2007 vastgesteld door de stuurgroep, bestaande uit de gedeputeerde RO en wethouders RO van de betreffende gemeenten (Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wijk bij Duurstede, Woudenberg en Zeist.)

De Knelpuntennota is begin 2007 aangeboden aan het Bestuurlijk Platform Zuidoost Utrecht ten behoeve van de door de regio op te stellen lange termijn visie. Wat betreft de input voor de door de regio te ontwikkelen visie voor de lange termijn kan gesteld worden dat er zich op dit moment geen grote knelpunten voordoen, met uitzondering van de stagnatie van het bedrijventerrein Parallelweg in Woudenberg.

Verder zijn voor de lange termijn visie relevant:

- de wens van Woudenberg om extra woningen te bouwen in relatie tot de omlegging van de N224;
- de constatering van Veenendaal dat er vanaf 2015 geen mogelijkheden meer zijn om verdere groei binnen de gemeentegrens op te vangen en;

- de door de gemeente Wijk bij Duurstede gevraagde aandacht voor de ligging in/nabij het nationaal landschap Rivierengebied (migratiesaldo “nul”) in relatie tot de ambities van de gemeente.

Op 10 oktober 2006 hebben GS en het Bestuurlijk Platform Zuidoost-Utrecht nadere afspraken gemaakt over de door de regio op te stellen visie voor de lange termijn en de ondersteuning die de provincie daar bij zal leveren. De knelpuntennota zal aan het Bestuurlijk Platform Zuidoost-Utrecht worden aangeboden.

2.10 Driebergen Zeist

Provincie, BRU en de gemeenten Utrechtse Heuvelrug en Zeist zijn begin 2006, onder regie van de provincie, begonnen met de voorbereiding van plannen voor het gebied rond de kruising van de spoorlijn Utrecht-Arnhem met de weg N225 tussen Driebergen en Zeist. Deze plannen worden in nauwe onderlinge samenhang uitgewerkt en hebben betrekking op enerzijds de reconstructie van infrastructuur en anderzijds de gebiedsherinrichting rond het station. Lag in 2006 met betrekking tot de gebiedsontwikkeling de nadruk nog op verkenning, in 2007 is op voortvarende wijze de planuitwerking ter hand genomen. Onder begeleiding van het bureau MUST zijn op basis van vooraf geformuleerde kernwaarden, bouwstenen en bandbreedte een viertal ruimtelijke modellen opgesteld. Deze modellen onderscheidden zich van elkaar door onder andere de locatie van het nieuwe stationsgebouw, de locatie van de spoorverdubbeling, de omvang van het te saneren en toe te voegen functieprogramma en de wijze waarop werd omgegaan met het omringende landschap. De modellen zijn bediscussieerd in werkateliers met bestuurders, belanghebbenden (bewoners, bedrijven, instanties) en ambtenaren. Dit heeft geresulteerd in een pakket van richtinggevende uitspraken, dat medio 2007 door de Stuurgroep is vastgesteld. Op basis van deze uitspraken zijn twee modellen nader uitgewerkt, die beide binnen het huidige kerngebied waren gesitueerd. Gelijktijdig is aanvullend extern onderzoek verricht naar de kansen en beperkingen van verschillende functionele ontwikkelingen (wonen, werken, voorzieningen, recreatie) en naar de parkeerbehoefte. Mede op basis van de uitwerking heeft de Stuurgroep eind 2007 een aantal uitgangspunten vastgesteld ten aanzien van de verdubbeling van het spoor, de dimensionering van de tunnel in de Hoofdstraat onder het spoor, de verdiepte ligging van het busstation, de verlegging van de Odijkerweg en parkeerlocaties. Met deze uitgangspunten zal ProRail de plannen voor het spoor en de tunnel nader gaan uitwerken. De Stuurgroep concludeerde voorts dat deze uitgangspunten goede kansen bieden voor een kwalitatief hoogwaardig stationsgebied. De gemeenten Utrechtse Heuvelrug en Zeist zullen op korte termijn een nadere verdiepingsslag maken, waarbij met name wordt gekeken naar de aspecten (landschappelijke) inpassing en duurzaamheid. Vóór 31 maart 2008 zullen zij komen met een integrale ruimtelijke en infrastructurele visie op het stationsgebied.

2.11 Vechtstreek

Op 16 oktober 2006 heeft PS goedkeuring verleend voor het opstarten van een gebiedsvisie voor de Vechtstreek. Deze volgde op een GS-besluit van 16 december 2005, wensen uit de streek, de evaluatie van het Restauratieplan Vecht (RPV) en de motie “één gebiedsvisie vechtstreek” van PvdA en VVD van 15 mei 2006.

In de eerste fase tot mei 2007 is vooral op bestuurlijk niveau op hoofdlijnen tot overeenstemming gekomen over de ambities met betrekking tot de Vechtstreek. Na de zomer van 2007 is een intensief interactief proces het gebied gevoerd. In deze periode heeft inhoudelijke verdieping van de belangrijke thema’s plaatsgevonden en zijn de thema’s met elkaar verbonden tot opgaven en ambities voor de Vechtstreek.

PS hebben in mei 2007 aangeven een bijsturing van het proces te wensen. Dit wijzigingsvoorstel heeft geleid tot het besluit van de Noord Hollandse bestuurders om niet verder deel te nemen aan de stuurgroep. De stuurgroep Gebiedsvisie Vechtstreek, bestaande uit de Utrechtse Vechtgemeenten, het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht en de provincie Utrecht zal naar verwachting in april 2008 de gebiedsvisie Vechtstreek vaststellen. De visie zal daarna aan PS worden aangeboden.

3 Gemeentelijk ruimtelijk beleid

3.1 Bestemmings- en bouwplannen

Tot de inwerkingtreding van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening blijven de huidige taken omtrent de goedkeuring van bestemmingsplannen en de beoordeling van aanvragen voor een verklaring van geen bezwaar bestaan. Ook in 2007 is hieraan invulling gegeven. In 2007 zijn 65 overleg- en ontwerpbestemmingsplannen behandeld. Het betreft Marickenland en Omlegging N201 van De Ronde Venen, Landelijk Gebied van Baarn, Birkhoven-Bokkeduinen en Maatweg (ziekenhuislocatie) van Amersfoort, Tabakssteeg van Leusden, Den Dolder-Noord van Zeist en de plannen Buitengebied van Leusden, De Bilt en Amersfoort). Tevens zijn 43 vastgestelde bestemmingsplannen, waaronder Buitengebied Leersum van Utrechtse Heuvelrug, De Schammer van Leusden, Prinses Amalialaan van Woudenberg, Kamp van Zeist van Zeist en Veenendaal-Oost, ter goedkeuring aangeboden. Alle plannen konden geheel of grotendeels worden goedgekeurd. Voorts heeft de provincie de ontwerpstructuurvisie van Bunnik behandeld. De provincie heeft de hierin opgenomen extra woningbouw in afwijking van het streekplan en mede gezien de ligging van het gebied in het nationaal landschap Rivierenland afgewezen. Daarnaast zijn 209 bouwplannen behandeld. In vier gevallen is een gevraagde verklaring van geen bezwaar wegens strijdigheid met het provinciaal beleid geweigerd of is het voornemen daartoe kenbaar gemaakt. In twee gevallen (beide in Renswoude) is een verklaring van geen bezwaar afgegeven met toepassing van de Ruimte voor Ruimteregeling.

Van de flexibiliteitbepalingen uit het streekplan is maar beperkt gebruik gemaakt. De afwijkingsbevoegdheid is toegepast voor de bouw van een woning volgens de Ruimte voor Ruimte in Amerongen en de zogenaamde ‘touwtjesmethode’ voor aanpassing van de bebouwingscontouren is twee maal toegepast.

De Raad van State heeft in 2007 de beroepen tegen 27 GS-besluiten over de goedkeuring van bestemmingsplannen behandeld. Het ging daarbij onder meer over de bestemmingsplannen voor de autoboulevard in Zeist, Hart voor Groen van Soest en Maarssen-Zuid van Maarssen, alsmede over het Regionaal Structuurplan van het BRU. De uitspraken hebben niet geleid tot schadeclaims. Het beroep van het BRU tegen het besluit tot onthouding van goedkeuring aan een aantal onderdelen van het RSP ging vooral over de reikwijdte van de goedkeuringsbevoegdheid van GS inzake een regionaal structuurplan. Het BRU was van oordeel dat GS die bevoegdheid te buiten waren gegaan. Volgens de Raad van State hebben GS in redelijkheid kunnen oordelen dat bepaalde onderdelen van het RSP in strijd zijn met een goede ruimtelijke ordening, omdat deze niet passen in het streekplan.

De Rechtbank heeft in 2007 in aanwezigheid van de provincie zes zaken behandeld die betrekking hadden op een met gebruikmaking van een afgegeven verklaring van geen bezwaar verleende bouwvergunning. In één geval is het beroep tegen een door de gemeente afgegeven bouwvergunning gegrond verklaard. Het betreft een bouwplan van het dierenpark Amersfoort; de rechtbank was van oordeel dat het bouwplan in overeenstemming was met het geldende bestemmingsplan en dat een verklaring van geen bezwaar of vrijstelling daarom niet nodig was. Hierbij was geen provinciaal belang in het geding.
Bij de Raad van State hebben twee hoger beroepszaken gediend met betrekking tot bouwplannen waarvoor door de provincie een verklaring van geen bezwaar is afgegeven. In beide gevallen is de eerdere uitspraak van de Rechtbank door de Raad van State bevestigd.

3.2 Doorwerking beleid

<u>Ambtelijk vooroverleg</u>
Met alle gemeenten heeft periodiek ambtelijk overleg plaatsgevonden. In deze overleggen komen, naast andere zaken, ook projecten aan de orde waarvan voor gemeenten niet op voorhand duidelijk is of deze binnen de kaders van het provinciaal ruimtelijk beleid haalbaar zijn. Vaak leidt dit tot een verzoek om een schriftelijke principe-uitspraak. Een dergelijke uitspraak kan er toe leiden dat gemeenten de beoogde ontwikkeling niet in een formele procedure brengen, wat een besparing in apparaatskosten oplevert. In 2007 zijn 47 principeverzoeken behandeld. In alle 47 gevallen ging het om het oprichten van bebouwing in het landelijk gebied.

Samenwerkingsverbanden
Door deelname aan werk-, klankbord- en projectgroepen is een bijdrage geleverd aan gemeentelijke projecten. Met deze inzet worden ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt en wordt bij de totstandkoming van gemeentelijke beleidskaders een goede afstemming op het provinciaal beleid gerealiseerd. Enkele voorbeelden van samenwerkingsverbanden waarin in 2007 is deelgenomen zijn:

- projectgroep visieontwikkeling Drakenburgergracht Baarn;
- werkgroep Integrale Gebiedsvisie Lunterse Beek Renswoude;
- werkgroep bestemmingsplan Landelijk Gebied Woerden;
- werkgroep Marickenland De Ronde Venen;
- klankbordgroep bestemmingsplan Landelijk Gebied West van Breukelen;
- klankbordgroep bestemmingsplan Landelijk Gebied Doorn;
- werkgroep bestemmingsplan Buitengebied Abcoude;
- werkgroep Ontwikkeling bedrijventerrein Woudenberg.

Met deze participatie in het voortraject van de planvorming wordt eveneens geanticipeerd op de nieuwe rol die voor de provincie is weggelegd in de nieuwe Wet ruimtelijke ordening: beïnvloeding en sturing vooraf in plaats van correctie achteraf.

Tevens zijn bijdragen geleverd aan de totstandkoming van de Visies Waterfront van de gemeenten Wijk bij Duurstede en Bunschoten en het structuurplan Bunnik. Ook is deelgenomen aan diverse (interne) werk- en projectgroepen, waaronder: de werkgroep Externe Veiligheid, het afstemmingsteam Agenda Vitaal Platteland, het projectteam Wabo, het Kennisteam werklocaties en het Adviesteam detailhandel. In deze project- en werkgroepen is expertise ingebracht vanuit het lokaal ruimtelijk beleid. Daarnaast zijn in samenwerking met het provinciaal Aanjaagteam woningbouw knelpunten in de voortgang van de woningbouw geïnventariseerd. Voorts is, al dan niet in werkgroepverband, de haalbaarheid bezien van tal van initiatieven om te komen tot nieuwe landgoederen, functiewijziging van beëindigde (agrarische) bedrijven en de ontwikkeling van golfterreinen.

Digitaal uitwisselbare ruimtelijke plannen (DURP)
In 2007 is doorgegaan met de stimuleringsregeling voor gemeenten voor de totstandkoming van digitaal uitwisselbare bestemmingsplannen. In 2007 zijn met 22 gemeenten samenwerkingsovereenkomsten gesloten op basis waarvan gemeenten in 2007en 2008 een financiële bijdrage tegemoet kunnen zien. In de overeenkomsten zijn specifieke prestatieafspraken vastgelegd. Aan twee gemeenten kon in 2007 de financiële bijdrage worden uitbetaald, van vijf gemeenten wordt de geleverde prestatie nog beoordeeld; de overige gemeenten dienen de overeengekomen prestatie nog aan te leveren. Tevens is ervaring is opgedaan met het langs digitale weg ontvangen en beoordelen van bestemmingsplannen, ook al betrof het hier digitale plannen opgesteld volgens oudere versies van het informatiemodel. Het definitieve informatiemodel, de benodigde software en landelijke voorzieningen voor de uitwisseling en verbeelding van digitale plannen zullen pas in de loop van 2008 zal beschikbaar komen. Het is dan ook om deze reden dat de digitale aspecten van de nieuwe Wro pas op 1 juli 2009 wettelijk van kracht zullen worden.

3.3 Circulaire artikel 19

In de loop van 2007 is naar aanleiding van opgedane ervaring met de in 2006 opgestelde nieuwe Circulaire artikel 19, tweemaal een aanvulling c.q. toelichting op deze circulaire bekend gemaakt. Hiermee werd enerzijds beoogd gemeenten meer duidelijkheid te geven omtrent de toepassing van de vastgestelde circulaire en anderzijds een aantal zaken die nog niet eerder onder de werking van de circulaire waren gebracht alsnog onder die werking te brengen. Het doel van de circulaire is om gemeenten meer ruimte te geven om met inachtneming van een aantal randvoorwaarden, zonder verdere tussenkomst van de provincie, vrijstelling te verlenen van geldende bestemmingsplannen. De circulaire geeft zo inhoud aan de nieuwe sturingsfilosofie: van toetsing achteraf, naar afstemming vooraf.

4 Overige thema's

4.1 Juridisch

Omgevingsvergunning : wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)
In het wetsvoorstel (de Wabo) worden de toestemmingen samengevoegd die nodig zijn als een burger of een bedrijf op een bepaalde plek iets wil gaan slopen, (ver)bouwen, oprichten of gaan gebruiken.
Het moet daarbij gaan om plaatsgebonden activiteiten die op een of andere manier van invloed zijn op de fysieke leefomgeving. Daartoe worden circa 25 vergunningen, ontheffingen en meldingen (toestemmingen) op het gebied van ruimte, bouwen, milieu, natuur en monumenten geïntegreerd tot één omgevingsvergunning. Dit leidt tot de invoering van één loket, één (digitaal) aanvraagformulier, één bevoegd gezag (één aanspreekpunt), één uniforme en in het algemeen ook kortere procedure, één procedure voor bezwaar en beroep en één handhavend bestuursorgaan. De samenvoeging leidt tot een omvangrijke vermindering van het aantal toestemmingen en een daarmee overeenkomende vermindering van administratieve lasten.
Het voorstel is op 11 december 2007 aangenomen door de Tweede Kamer. Het voorstel ligt nu bij de Eerste Kamer. Naar verwachting treedt de Wabo op 1 januari 2009 in werking.

De nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro)
De nieuwe Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) is fundamenteel anders dan de huidige wet Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). De belangrijkste en wellicht bekendste verandering is het vervallen van goedkeuring van bestemmingsplannen door de provincie. De Wro gaat uit van een nieuwe sturingsfilosofie (van passief naar actief), een nieuwe werkwijze en nieuwe (juridische) instrumenten. De sturingsfilosofie gaat uit van "decentraal wat kan, centraal wat moet".
De Wro en de Grondexploitatiewet (onderdeel van de Wro) zijn gepubliceerd in het Staatsblad, maar nog niet in werking getreden. De Tweede Kamer heeft op 9 oktober 2007 ingestemd met het wetsvoorstel Invoeringswet Wro. De Tweede Kamer heeft het amendement van Neppérus, Van Heugten en Van Leeuwen (TK 30938, nr.16 e.v.) met overweldigende meerderheid aangenomen. Dit heeft tot gevolg dat na inwerking treding van de nieuwe Wro de WGR-plusregio's geen RO-bevoegdheden meer hebben.
Net als de Invoeringswet ligt het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) bij de Eerste Kamer. Het besluit stelt regels voor onder meer de voorbereiding, vorm en inhoud van ruimtelijke plannen. VROM stuurt het besluit naar de Raad van State zodra eventuele opmerkingen van de Eerste Kamer zijn verwerkt.
De nieuwe Wro, Grondexploitatiewet en het Bro zullen naar verwachting op 1 juli 2008 in werking treden.

Wro en Wabo
De Wro kent een coördinatieregeling voor gemeenten, provincies en Rijk. Hiermee kunnen procedures worden gecombineerd ten behoeve van een bepaald project. Een projectbesluit dan wel bestemmingsplan of inpassingplan wordt gecombineerd met de benodigde vergunningen in één procedure. Doordat inspraak en rechtsbescherming op één plaats/moment worden geconcentreerd in plaats van allemaal afzonderlijke momenten, kan een versnelling worden aangebracht in de procedure.
Het wetsvoorstel Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) introduceert de zogeheten omgevings-vergunning. Hierin worden een groot aantal vergunningen en ontheffingen uit verschillende wetten gecombineerd. Als zodanig heeft de Wabo al een coördinerend karakter. De Wabo zal ook een aantal figuren uit de nieuwe Wro halen. Het gaat hierbij om het projectbesluit, de aanleg- en sloopvergunning en de ontheffingen. Deze worden geïntegreerd in de omgevingsvergunning. Als de omgevingsvergunning eenmaal bestaat, kan het nog altijd nodig zijn de coördinatieregeling uit de Wro te gebruiken. Dit zal vooral het geval zijn indien een initiatief aan de orde is waarin naast een omgevingsvergunning tevens een wijziging van het bestemmingsplan nodig is.

4.2 Overleg Commissie Ruimte en Groen/ Ruimte, Groen en Water

Hieronder volgt een overzicht van een aantal belangrijke onderwerpen die aan de orde zijn gekomen in de statencommissie Ruimte en Groen (REG)/ Ruimte, Groen en Water (RGW). In enkele gevallen zijn ruimtelijke onderwerpen (ook) in PS aan de orde geweest. Waar dit van toepassing is wordt dit specifiek gemeld.

Toekomst Groot Mijdrecht Noord
In januari werd in de commissie uitgebreid gesproken over het voorstel om het peil in de polder niet verder te verlagen en in de toekomst te verhogen. Hieraan voorafgaand had de commissie op 17 januari een hooravond gehouden in het gebied, alwaar zo´n 400 bewoners en betrokkenen op indringende wijze hun visie gaven op de toekomst van de polder.
In de commissievergadering waren veel partijen kritisch over hoe GS tot nu toe proces en communicatie met betrokkenen hebben aangepakt. Alle partijen gaven aan dat de feiten opnieuw bezien zouden moeten worden door een delegatie van de provincie en bewoners onder onafhankelijk voorzitterschap, omdat bewoners het feitenmateriaal ter discussie stelden. Daarnaast zijn er veel vragen gesteld over de stand van zaken van de onderhandelingen over de bijdrage van het rijk.
Hierna hebben PS begin februari een geamendeerd voorstel over de toekomst van de polder Groot Mijdrecht Noord vastgesteld. PS besloten tot het instellen van een onderzoekscommissie die in de periode tot november 2007 onder onafhankelijk en voorzitterschap de feiten zou onderzoeken en aanvullende onderzoek zou doen waar dit nodig zou blijken. Tot die tijd konden er daarom geen structurele wijzigingen van het peil plaatsvinden.
De onderzoekscommissie heeft in januari 2008 haar rapport gepresenteerd.
Meer informatie over de toekomst Groot Mijdrecht Noord is te lezen in paragraaf 2.1.

Herijkt Plan de Venen 2007
PS stemden begin februari in met het Herijkt Plan de Venen. Wel maakten zij zich zorgen over het feit dat provincie Zuid-Holland hier niet langer bij betrokken is. De Gedeputeerde zal na de verkiezingen opnieuw contact opnemen met de provincie Zuid-Holland.
Meer informatie over de Plan de Venen is te lezen in paragraaf 2.7 .

Hart van de Heuvelrug clusterovereenkomst Den Dolder /vierde kwadrant-Kamp Zeist
In april heeft de commissie zich op hoofdlijnen positief uitgelaten over de clusterovereenkomst waarmee Den Dolder nieuwe woningbouw krijgt ten koste van natuur. Elders in het Hart van de Heuvelrug wordt dit gecompenseerd bij Kamp Zeist. De commissie had er echter moeite mee dat er geen inzicht bestaat in hoe deze deelovereenkomst uitwerkt voor de totale balans rood-groen, de financiële verevening en de kwaliteitsvisie. Ook vinden enkele fracties, met name D66 en SP, dat de uitkomsten van het leefbaarheidsonderzoek in Den Dolder betrokken moeten worden bij de verdere besluitvorming.
Meer informatie over Hart van de Heuvelrug is te lezen in paragraaf 2.8 .

Agenda Natuur
De commissie sprak in haar vergadering in februari uitvoerig over de Agenda Natuur die ook voor de Statenvergadering van 23 april geagendeerd stond. Commissiebreed was de mening dat de visie zoals neergelegd in Agenda Natuur maar het halve verhaal is. Veel hangt af van het uitwerkingsplan dat nog moet komen. Hier zijn realisering van de EHS in 2018 en groen rond de stad knelpunten.
Meer informatie over de Agenda Natuur is te lezen in paragraaf 1.12.

Herinrichting vliegbasis Soesterberg
In mei besprak de commissie de procedure rond het ruimtelijke plan. De commissie blijft nadrukkelijk betrokken bij de verschillende stappen in het proces. De volgende stap in de procedure is het vaststellen van dit ruimtelijke plan.
In septemer besloot de commissie samen met de gedeputeerde om iedere vergadering de actualiteit met betrekking tot vliegbasis Soesterberg als groot project te bespreken.
In november heeft de commissie een interessante presentatie gekregen van de heer Vismans van het panel voor Ruimtelijke Ordening (ULI). De heer Vismans wees de commissie onder andere op het unieke belang van deze grote plek midden in het land, vooral in ecologische en recreatieve zin. Dit is ondermeer aanleiding voor de Staten om op 28 januari 2008 te kijken naar eventuele heroverweging van de uitgangspunten (zoals rood voor groen) voor het ruimtelijke plan.
Meer informatie over de herinrichting vliegbasis Soesterberg is te lezen in paragraaf 2.8.

Agenda Vitaal Platteland (AVP)
In juni sprak de commissie in een extra hoormiddag met de bestuurlijke vertegenwoordigers van de zes gebieden in de provincie (Utrechtse Waarden, Utrecht Midden, De Venen, Utrechtse Heuvelrug, Kromme Rijngebied en Vallei-Eemland) die de komende zeven jaar tot 2013 de AVP gaan uitvoeren. Hiermee is de komende jaren zeker ruim 300 miljoen euro gemoeid voor projecten die de kwaliteit van

het landelijk gebied duurzaam verhogen. Het gaat dan om recreatiegebieden, natuur, landbouw, leefbaarheid etc.
De constatering was dat de gebieden op weg zijn maar dat nog lang niet overal de concrete uitvoeringsprojecten helder zijn. Dit moet in de loop van het najaar wel het geval zijn. De commissie ziet de AVP als een majeure opgave en kans voor de provincie.
Het leeuwendeel van de vergadering van 8 oktober werd gesproken over de gebiedsprogramma's in het AVP. Veel fracties maakten zich zorgen over hoe op dit brede programma voldoende grip gekregen kan worden. En ook het feit dat niet alle gebiedscommissies even ver zijn leverde discussie op. Over hoe de komende jaren de controle en de eventuele bijstelling van de kaderstelling van de gebiedsprogramma's geregeld kan worden is namens een meerderheid van de woordvoerders een voorstel geformuleerd. De gedeputeerde gaf aan zich te kunnen voorstellen dat naast de reguliere halfjaarrapportages de jaarlijkse kaderbrief behandeld zal kunnen worden door de Staten.
In een volgende vergadering in november werden een motie en amendement aangenomen waarin de wijze van monitoring van de voortgang door PS en de wijze van rapporteren door GS, zijn opgenomen. Ook hebben de Staten een amendement aangenomen om de voorgenomen 65 miljoen euro aan het budget van het AVP, toe te voegen.
Meer informatie over de Agenda Vitaal Platteland is te lezen in paragraaf 2.3.

Hoogspanningsleidingen
In september stond de gezamenlijke bijeenkomst van de statencommissies Ruimte, Groen en Water (RGW) en Milieu, Mobiliteit en Economie (MME) in het teken van de discussie die speelt bij het verzwaren en verplaatsen van hoogspanningslijnen. Deze discussie bestaat vooral op het ruimtelijk vlak (niet bouwen of wonen in de buurt van hoogspanningslijnen) en op het gebied van gezondheid (de vermeende invloed van een elektromagnetisch veld en de mogelijke lading die stofdeeltjes wellicht zouden kunnen krijgen door een dergelijk veld). Over het effect op de gezondheid zijn de meningen verdeeld.
Wethouders van diverse gemeenten waar dit zich voordoet gaven aan dat zij problemen ondervinden bij het aanwijzen van woningbouwlocaties in de buurt van hoogspanningslijnen. Zij vroegen de Provincie te bemiddelen tussen de verschillende betrokken partijen en financiële ondersteuning te bieden bij het ondergronds brengen van de lijnen.
In oktober concludeerde de commissie dat de provincie geen probleemeigenaar is, maar dat de provincie wel een faciliterende rol heeft richting gemeenten. De commissie heeft GS gevraagd met een voorstel hiervoor te komen.

Vermindering regelgeving en bureaucratie
De heer Bos, voorzitter van de adhoc commissie vermindering regelgeving en bureaucratie, hield in september een presentatie over de werkzaamheden en aanbevelingen van de commissie. De commissie heeft inmiddels twee deregulerings pilots gedaan, naar vereenvoudiging van de subsidieverlening en naar de handleiding bestemmingsplannen. De staten kunnen zich in vrijwel alle aanbevelingen vinden. Het doel van deregulering is het verminderen van lastendruk. Dit moet tot resultaat hebben dat de provincie een efficiënte en transparante dienstverlener is, die oog heeft voor de behoeften en wensen van haar bevolking.

Invoering nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro)
In oktober adviseerde de commissie RGW aan PS om een aparte tijdelijke commissie in te stellen voor de invoering van de nieuwe Wro GS en PS gaan dit invoeringstraject gezamenlijk oppakken. De commissie bestaat uit de woordvoerders RO en wordt voorgezeten door dhr van Lunteren, voorzitter van de commissie RGW.
Meer informatie over de invoering van de nieuwe Wro is te lezen in paragraaf 4.1.

Alternatief baggerberging Zevenhuizen
De commissie heeft in november gesproken over de startnotitie voor de partiele herziening van het Streekplan voor het vinden van een alternatief voor de baggerberging in Zevenhuizen. De firma Smink heeft de provincie verzocht mee te werken aan een alternatief voor de geplande baggerberging op de locatie Zevenhuizen. Het alternatief betreft het uitbreiden van de huidige stortplaats in Amersfoort met 900.000 m^3. De verwachting is dat PS eind 2008 de partiele herziening kan vaststellen. Daarmee zou een eind komen aan de langlopende zoektocht naar een baggerberging in de omgeving Amersfoort.
Meer over het alternatief baggerberging Zevenhuizen is te lezen in paragraaf 4.1.

Begrenzing nationale landschappen
De commissie heeft in november overleg gevoerd met GS over de begrenzing van de nationale landschappen. Vooral voor Arkemheen-Eemland èn de Rivierengebied was dit nog niet gebeurd. Bij Arkemheen-Eemland valt Vathorst-West er buiten.
Meer over de begrenzing Nationale Landschappen is te lezen in paragraaf 1.10.

Programma Randstad Urgent
Maandag 26 november vond een informatiebijeenkomst plaats voor de Statenleden over het Programma Randstad Urgent. Gedeputeerde Ekkers gaf aan dat de rol van de Staten door het programma niet zal veranderen en dat de Staten goed aangesloten zullen blijven op wat er gebeurt.
Meer over het Programma Randstad Urgent is te lezen in paragraaf 2.2.

4.3 Overleg Provinciale Planologische Commissie (PPC)

De PPC adviseert provincie en gemeenten over hun ruimtelijk beleid. In 2008 zal, mede als gevolg van de invoering van de nieuwe Wro, de PPC samengaan met de "Provinciale Commissie Milieu en Water" en de "Provinciale Commissie Landelijk Gebied" tot een commissie voor de leefomgeving (PCL). In 2007 zijn hiertoe de voorbereidende werkzaamheden gestart.

Onder de nieuwe Wro zal de PPC danwel de PCL zich richten op ruimtelijke plannen die van provinciaal belang zijn en niet meer op alle gemeentelijke bestemmingsplannen. Vooruitlopend op de nieuwe sturingsfilosofie zijn, met name in de tweede helft van 2007, nauwelijks nog ontwerp-bestemmingsplannen besproken in de PPC. De organisaties die deel uit maken van de PPC hebben via het (bilaterale) artikel-10 BRO overleg hun adviezen aan de gemeenten kunnen verstrekken. In verband met de vigerende wettelijke bepalingen zijn wel alle ter goedkeuring aangeboden plannen voorgelegd aan de PPC. De PPC heeft zich daarbij terughoudend opgesteld conform de nieuwe sturingsfilosofie. Relevante provinciale plannen zijn wel ook in het ontwerp-stadium aan de PPC voorgelegd, zoals de Streekplanuitwerking Nationale Landschappen.

In 2007 adviseerde de PPC kritisch over aspecten in het landelijk gebied, zoals transformatie van vrijkomende agrarische opstallen, activiteiten nabij de EHS, mogelijke effecten op de kernkwaliteiten van de Nationale Landschappen. Daarnaast was er speciale aandacht voor de milieu-effecten van ruimtelijke ingrepen, zoals luchtkwaliteit en geluidsaspecten.

4.4 Eo Wijersstichting

Over de Eo Wijers stichting
Sinds 1 juli 2006 faciliteert de afdeling Ruimte het secretariaat van de Eo Wijers stichting namens de gezamenlijke provincies. De Eo Wijers stichting genereert haar inkomsten uit giften en subsidies. De provincie Utrecht biedt namens de gezamenlijke provincies ruimte en administratieve ondersteuning aan het secretariaat, tegen een financiële vergoeding.

De Eo Wijers-stichting is een onafhankelijk netwerk dat een bijdrage wil leveren aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van Nederland op bovenlokaal schaalniveau. Om dit doel te bevorderen steunt de Eo Wijers-stichting opdrachtgevers, in de publieke en de private sfeer, die zich over bestuurlijke grenzen heen inzetten voor concrete projecten en programma's die ruimtelijke kwaliteit beogen te bereiken. De stichting spant zich in de rol van het ontwerp en de bijdrage van ontwerpers in bovenlokale gebiedsontwikkeling te versterken. Zij wil contact stimuleren tussen enerzijds ontwerpers, onderzoekers en ontwikkelaars en anderzijds opdrachtgevers. De stichting heeft daarbij bijzondere aandacht voor jonge ontwerpers. Het belangrijkste middel voor de stichting om de doelstelling te bereiken is het organiseren van prijsvragen gericht op het maken van regionale ontwerpen én op de daadwerkelijke uitvoering daarvan.

Prijsvragen
Een door de Eo Wijers -stichting te organiseren prijsvraag kent vier fasen:
1. werkconferenties
2. een open ideeënprijsvraag;
3. een besloten prijsvraag gericht op uitwerking van specifieke sleutelprojecten;
4. de uitvoering van sleutelprojecten.

In deze fasen komen de volgende voor het opdrachtgeverschap cruciale aspecten steeds aan de orde:

- inhoudelijke opgave en visie
- organisatie van het opdrachtgeverschap en van het maatschappelijk proces
- de investeringsstrategie met zicht op kosten en verdienend vermogen
- de kwaliteit van het programma van eisen aan het regionale ontwerp.

De 7e Eo Wijers prijsvraag stond in het teken van Beerze Reusel (Noord Brabant) en IJmeer (tussen Amsterdam en Almere). In 2006 is de eerste fase, de ideeënprijsvraag gehouden. In de zomer van 2007 is ook de tweede fase van de 7e prijsvraag, de zogenaamde uitwerkingsfase afgerond. Op 13 juni 2007 heeft de gedeputeerde van Noord Brabant dhr Rüpp tijdens een feestelijke bijeenkomst de prijs uitgereikt aan de winnaars van de besloten uitwerkingsprijsvraag. Daarop volgend is de Eo Wijers stichting in de rol van externe advisering betrokken bij de uitvoering van sleutelprojecten. Voor IJmeer heeft na de ideeënprijsvraag een vakgenotenontmoeting over de verdere planvorming plaatsgehad. Hier heeft de ideeënprijsvraag niet tot een uitwerkingsprijsvraag geleid.

8e Eo Wijers prijsvraag

Vanaf december 2006 hebben een viertal werkconferenties plaatsgevonden ter voorbereiding op de 8e Eo Wijers prijsvraag. Hierin hebben twee regio's: Vechtstreek (provincie Utrecht) en Deltapoort (stadsregio Rotterdam en Drechtsteden) gewerkt aan een sterke, op uitvoering gerichte prijsvraagopgave. Op 23 januari 2008 zal de stichting in een vijfde en laatste werkconferentie oordelen of één of beide opgaven "prijsvraagwaardig" zijn. Naar verwachting wordt de 8e ideeënprijsvraag medio 2008 uitgeschreven.

Meer informatie over de Eo Wijers stichting is te vinden op www.eowijers.nl.

5 Gebruikte afkortingen

AGV	Amstel, Gooi en Vecht (Hoogheemraadschap)
AVP	Agenda Vitaal Platteland
BRU	Bestuur Regio Utrecht
DB	Dagelijks Bestuur
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
GBS	Groen Blauwe Structuur
GMN	Groot Mijdrecht Noord
GS	Gedeputeerde Staten
GVOU	Gelderse Vallei/Utrecht-Oost (reconstructiegebied)
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
MAP	Meerjaren Actie Programma
MW	Megawatt
NHW	Nieuwe Hollandse Waterlinie
NV Utrecht	Noordvleugel Utrecht
NvW	Nota van Wijzigingen
PCLG	Provinciale Commissie Landelijk Gebied
PPC	Provinciale Planologische Commissie
PS	Provinciale Staten
RAP	Ruimtelijk Actie Programma 2008-2011
RSP	Regionaal Structuur Plan
REG	Ruimte en Groen (Statencommissie, vorige Provinciale Staten)
RGW	Ruimte, Groen en Water (Statencommissie, huidige Provinciale Staten)
SMPU	Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht
SVGV	Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei
ULI	Urban Land Institute
WAV	Wet ammoniak en veehouderij
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening (vigerende wet)
Wro	Wet ruimtelijke ordening (toekomstige wet ter vervanging van de vigerende WRO)